

Η ΥΔΡΕΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

(Συζήτησις ἐν τῷ Δημοτικῷ Συμβουλίῳ Ἀθηναίων
κατὰ τὴν συνεδρῆσιν τῆς 28ης Νοεμβρίου 1913)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΘΑΝ. Γ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ
1913

Η ΥΔΡΕΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

---

*(Συζήτησις ἐν τῷ Δημοτικῷ Συμβουλίῳ Ἀθηναίων
κατὰ τὴν συνεδρᾶσιν τῆς 28^{ης} Νοεμβρίου 1913)*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΘΑΝ. Γ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ
1913

Ὡς συμπλήρωμα τῆς ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Σπ. Μερκούρη δημοσιευθείσης μελέτης περὶ τῆς ὑδρεύσεως τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπικειμένης ἐνώπιον τῆς Βουλῆς συζητήσεως τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου δημοσιεύεται καὶ τὸ παρὸν ὑπόμνημα τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς Ἀθηναίων.

Ἐν τῷ ὑπομνήματι τούτῳ περιλαμβάνονται αἱ ἐνώπιον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 28ης Νοεμβρίου 1913 ἀγορεύσεις τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τῶν κ. κ. Δημοτικῶν Συμβούλων, τῶν ἐξετασάντων τὸ περὶ ὑδρεύσεως νομοσχέδιον καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς προστασίας τῶν συμφερόντων τοῦ Δήμου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδιωτῶν, εἰς ἃ σημεῖα τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἐνόμισεν ἐπιβαλλόμενον ν' ἀσχοληθῇ καὶ περὶ αὐτῶν.

Ἡ Δημοτικὴ ἀρχὴ Ἀθηναίων, καταρτίζουσα τὸ ὑπόμνημά της τοῦτο, διεπνέετο ὑπὸ τοῦ πόθου, ὅπως ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑποβοηθήσῃ τὴν ταχεῖαν συντέλεσιν τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιδιώξῃ διὰ τῆς προστασίας τῶν συμ-

φερόντων τοῦ Δήμου τὴν ἐνίσχυσιν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ πόρων, ἵνα εἰς τὸ μέλλον δύναται οὗτος ν' ἀνταποκρίνηται πρὸς τὰς μεγίστας αὐτοῦ ὑποχρεώσεις. Καὶ ἐλπίζει ἡ Δημοτική ἀρχή, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν θέλει παρίδει τὰς ἐν τῷ παρόντι ὑπομνήματι ἐκτιθεμένας παρατηρήσεις της καὶ τὰς διατυπωμένας ἐν ψηφίσματι γνώμας της, αἵτινες ἀπορρέουσιν ἀπὸ τὴν πλήρη καὶ σαφῆ ἐπίγνωσιν τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ἔζητήματος, καθ' ὅσον φρονεῖ αὕτη ἀδιστάκτως, ὅτι δὲν ζητεῖ τι πέραν τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ὀρθοῦ.

Πρακτικά

τῆς ἀπὸ 28^{ης} Νοεμβρίου 1913 συνεδριά-
σεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου
Ἀθηναίων.

(Ευζητήσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως τῶν πόλεων
Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.)

Ἀγόρευσις τοῦ Δημάρχου
κ. Σπ. Μερκούρη

Δήμαρχος.—Πρῶτον ἀντικείμενον, ὅπερ ἔχει σήμερον
ὑπ' ὄψιν του τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον, εἶναι τὸ τῆς ὑδρεύσεως
τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Δὲν σᾶς εἶναι ἄγνωστον, κύριοι, πόσον κατέγεινα ἐπὶ τοῦ
ζητήματος τούτου καὶ πόσον θερμῶς εἰργάσθην, ὅπως ἐπιτευ-
χθῆ ὁ διακαέστερος τῶν πόθων μου, ἡ ἀπαλλαγὴ δηλονότι τῆς
πρωτευούσης ἀπὸ τοῦ κακοῦ τῆς λειψυδρίας. Ἦτο διὰ τοῦτο
φυσικὸν ἐκ τῆς μακρᾶς μου ταύτης μερίμνης καὶ ἐκ τῆς ἐνδε-
λεχοῦς μελέτης μου περὶ τῆς ὀριστικῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητή-
ματος νὰ ἀποκομίσω πείραν τοιαύτην, ὥστε νὰ μὲ καθιστᾷ τε-
λειῶς γνώστην πασῶν τῶν κατ' αὐτὸ λεπτομερειῶν.

Τὰς ἐκ τῆς πείρας μου ταύτης ἀποκτηθείσας γνώσεις καὶ τὰς ἀποκρυσταλλωθείσας ἐν τῷ νῷ μου ἰδέας περὶ τοῦ τρόπου τῆς δυνατῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν ὀριστικῶς καὶ ἐπωφελῶς διὰ τε τὸν Δῆμον καὶ τοὺς συνδημότας ἡμῶν μοι ἐδόθη εὐκαιρία νὰ ἐκθέσω συστηματικώτερον ἐν φυλλάδιῳ, ὅπερ ἐξεδόθη ἐσχάτως, καθ' ὅσον πρόκειται νὰ συζητηθῇ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἢ παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καταρτισθεῖσα σύμβασις περὶ ὑδρεύσεως τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Εἰς τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐκτίθενται συνοπτικῶς μὲν ἀλλ' εὐκρινῶς καὶ πᾶσαι αἱ γινόμεναι κατὰ καιροῦς ἐργασίαι ὑπὸ τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς, εἴτε διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν πρὸς ὑδρευσίν τῆς πρωτευούσης ὑδάτων, εἴτε διὰ τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος. Ἐλπίζω δὲ ὅτι τὰ εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται φυλλάδιον ἐκτιθέμενα ἀνταποκρίνομαι εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰς προθέσεις ὄλων ὑμῶν.

Θὰ ἀνεγνώσατε βεβαίως τὸ φυλλάδιόν μου αὐτό. Κατόπιν τούτου λοιπὸν δὲν ἔχω νὰ προσθέσω ἤδη εἰς ὅσα ἐκθέτω ἐκεῖ τίποτε ἄλλο ἢ ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἐπιζητοῦσα τὴν λύσιν τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος, δὲν εἶχε λάβει καθόλου ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου ἐν τῇ καταρτισθείσῃ συμβάσει. Ἄλλ' ἤδη, ὡς πληροφοροῦμαι, ἡ Κυβέρνησις δὲν θέλει παρίδει, κατόπιν τῶν ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπορρεουσῶν παρατηρήσεων ἡμῶν, καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου, ὅσον καὶ τὰ τῶν ἡμετέρων συνδημοτῶν.

Καὶ τοῦτο θὰ εἶναι τὸ δίκαιον. Διότι δὲν διστάζω νὰ εἶπω, ὅτι, ἂν ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἢ σύμβασις, ὡς ὑπεβλήθη εἰς αὐτήν, ἢ περιουσία τοῦ Δήμου ἢ συνδεομένη μὲ τὰ ἔργα τῆς ὑδρεύσεως θὰ ἐδημεύετο κυριολεκτικῶς. Ἡ ἀφαίρεσις ἀπὸ τοῦ Δήμου τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου, τῶν πολλῶν ὑδραυλικῶν του ἔργων, τοῦ ὑπὸ τὴν κατοχὴν του εὐρισκομένου ὕδατος δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ δήμευσις τῆς περιουσίας του καὶ ἡ ἀφαίρεσις αὕτη γίνεται χωρὶς νὰ εἶδεται οὔτε τὸ ἐλάχιστον ἀντάλλαγμα

εἰς τὸν Δῆμον, ἐνῷ οὗτος ἐδαπάνησε τόσας δεκάδας ἑκατομμυρίων δραχμῶν διὰ τὰ ἔργα του ταῦτα. Καὶ ὄχι μόνον οὐδὲν ἀντάλλαγμα δίδεται εἰς τὸν Δῆμον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβαρύνεται μὲ ὑποχρεώσεις.

Ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν Δῆμον ἡ περιουσία του διὰ νὰ δοθῇ δωρεὰν εἰς Ἑταιρείαν, ἡ ὁποία θ' ἀναλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἔργου, καὶ ταυτοχρόνως ὑποχρεοῦται ἐπὶ παραδείγματι οὗτος νὰ πληρῶνῃ πρὸς τὴν Ἑταιρείαν ἐτησίως 350.000 δραχμῶν, ἴσως καὶ πλεόν, διὰ κατάβρεγμα τῶν δημοτικῶν ὁδῶν, ὅπερ θὰ ἐκτελεῖται μὲ νερὰ ἰδικά του, μὲ νερὰ ἀφαιρεθέντα ἀπὸ αὐτόν. Τὸ τοιοῦτον εἶναι πράγμα πρωτοφανῶς ἄδικον.

Ἐκτὸς τῶν δύο τούτων σημαντικῶν σημείων, τῆς δημεύσεως δηλαδή τῆς περιουσίας τοῦ Δήμου καὶ τῆς ἐπιβαρύνσεως αὐτοῦ μὲ ὑποχρεώσεις, ὑπάρχει καὶ τρίτον ἐπίσης σημαντικὸν καὶ ἄξιον νὰ προσελκύσῃ ἀμέριστον τὴν ἡμετέραν προσοχήν: Ὅτι δηλαδή δὲν ἐρωτᾶται καθόλου ὁ Δῆμος, προκειμένου νὰ κατασκευασθῇ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ αὐτόν πρωτίστως.

Ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων σημείων ἤθελον κυρίως ν' ἀκούσω τὴν γνώμην ὑμῶν καὶ ἐπ' αὐτῶν νὰ συζητήσωμεν. Ἀλλὰ πρὸ πάσης συζητήσεως ἐρωτῶ τὸ Συμβούλιόν σας, ἐὰν θὰ ἤθελε καὶ διὰ νέου ὑπομνήματος, προσερχομένου ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ Σώματος, ἢ καὶ δι' ἄλλων διαβημάτων νὰ ἐνισχύσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐνεργείας μου.

Νομίζω, ὅτι πρέπει τὸ Προεδρεῖον καὶ τινὰ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, ἢ καὶ ὀλοκλήρον τὸ Συμβούλιον, νὰ μεταβῇ μετ' ἐμοῦ πρὸς τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς καὶ πρὸς ἐξέχοντας βουλευτάς, ἵνα παραστήσωμεν καὶ διὰ ζώσης τὸ μέγεθος τῆς καταπατήσεως τῶν δικαίων τοῦ Δήμου καὶ τῆς προσγινομένης εἰς αὐτόν ζημίας.

Νὰ τονίσωμεν ὅμως, ὅτι πᾶσα ἡ ἐνέργεια ἡμῶν αὕτη οὐδὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν παρακώλυσιν τῆς συντελέσεως τοῦ

ἔργου, ὅπερ ἄλλως τε τοσοῦτον ἀπησχόλησεν ἡμᾶς ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἵνα δυνηθῶμεν νὰ τὸ φέρωμεν εἰς πέρας τι, ἀλλ' ὅτι τοῦναντίον ἡ ἐνέργεια ἡμῶν κύριον σκοπὸν ἔχει νὰ ὑποβοηθήσῃ, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατὸν, τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὰς προσπάθειας αὐτῆς περὶ ὀριστικῆς ἐπιλύσεως τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος, χωρὶς ἐκ ταύτης νὰ γεννηθοῦν δυσχέρειαι διὰ τὸ μέλλον.

Ταῦτα εἶχον νὰ εἶπω πρὸς ὑμᾶς μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θέλετε εὐρεθῆναι πάντες σύμφωνοι νὰ προβῶμεν εἰς διάβημά τι πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὑπὲρ τῆς προαπίσεως τῶν συμφερόντων τοῦ Δήμου.

Ἐγέρσεις τοῦ Δημοτ. Συμβούλου

κ. Ἄντων. Παπαγεωργίου

Παπαγεωργίου.— Ἐγείρομαι, κύριε Πρόεδρε, ἵνα ἀπονεύω δίκαιον ἔπαινον εἰς τὸν κ. Δήμαρχον, ὅστις, ἀπουσία τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ἔνεκα τοῦ ἐπείγοντος τοῦ ζητήματος, προέβη αὐτοβούλως εἰς τὴν σύνταξιν τῆς περὶ ὑδρεύσεως τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς μελέτης του, μελέτης ἡ ὁποία διαφωτίζει πολὺ τὸ ζήτημα τῆς ὑδρεύσεως κατὰ τὴν παροῦσαν αὐτοῦ στιγμὴν καὶ ὑποστηρίζει τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Καὶ πρὸ παντὸς ἔπρεπε νὰ διαμαρτυρηθῆ ὁ κ. Δήμαρχος, καθ' ὃν τρόπον διεμαρτυρήθη, ὅχι μόνον κατὰ τοῦ προσγενομένου εἰς τὸν Δήμον ἀδίκου διὰ τῆς δημεύσεως περιουσίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν λεχθέντων, ὅτι ὁ Δῆμος δὲν ἦτο δυνατὸν ἔνεκεν ἀνεπαρκείας του νὰ ἐπιληφθῆ τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως τῶν Ἀθηνῶν πρὸς ὀριστικὴν λύσιν αὐτοῦ.

Ἐὰν διὰ τῆς καταγινωσκομένης εἰς τὸν Δήμον ἀνεπαρ-

κειάς ύπονοήται ή έλλειψις ύλικών μέσων, έλέχθη τι όρθόν, διότι βεβαίως ό Δήμος, μή προστατευόμενος ή μή έφοδιαζόμενος κών ύπό του Κράτους διά τών άπαιτουμένων προς έκτέλεσιν και έπιτυχή έκμετάλλευσιν μιās τόσοσ σημαντικής έπιχειρήσεως νόμων, ήτοι νόμων περι συνάψεως δανείου εκ μέρους του Δήμου προς τόν σκοπόν τής μεταφοράς ύδάτων και περι αναγκαστικής ύδροληψίας, δέν δύναται μόνος και διά τών τακτικών πόρων του ν' αναλάβη τήν επίλυσιν τόσοσ μεγάλου ζητήματος, τό όποιον επί μακρά έτη άπησχόλησεν, άλλ' άνευ άποτελέσματος, Κυβερνήσεις και Δημοτικās άρχάς. Άλλ' ένν διά τής άνεπαρκείας ύπονοήται, ότι ό Δήμος δέν ειχεν ή δέν έχει παρ' έαυτῷ τὰ κατάλληλα πρόσωπα, τὰ δύναμενα νά σκεφθοῦν και άποφασίσουν περι του καλλιτέρου τρόπου και του μάλλον συμφέροντος εις τε τόν Δήμον και τούς ιδιώτας διά τήν έκτέλεσιν του έργου, τότε έλέχθη τι, όπερ και αναληθές είναι και ως κατηγορία παρουσιάζεται έναντίον τής Δημοτικής Άρχής, ήτις όχι μόνον δέν εινε αξία τοιαύτης κατηγορίας, αλλά τούναντίον θα έδικαιούτο μάλλον εις έπαίνους διά τήν μέχρι τουδε δρασίν της, τουλάχιστον εις τό ύδραυλικόν ζήτημα. Διότι εινε αναμφισβήτητον και εις πάντας γνωστόν, ιδίως δέ εις τήν έφορεύουσιν επί του Δήμου Κυβέρνησιν, ένώπιον τής όποίας πᾶσα Δημοτική ένέργεια περιέρχεται, ότι οί δημοτικοί άρχοντες ειχον τήν επάρκειαν εκ μόνων τών τακτικών έσόδων του Δήμου και τό άπαιτούμενον ύδωρ διά τās σημερινās ανάγκας τής πόλεως νά εξασφαλίσωσι και μελέτας περι τής γενικής λύσεως του ύδραυλικου ζητήματος πολλαπλās και τελείας νά προκαλέσωσι, και σχέδια σχετικών νόμων προσέτι προς διευκόλυνσιν τής τοιαύτης λύσεως νά καταρτίσωσι και νά υποβάλωσι πρό πολλου προς τόν αρμόδιον Υπουργόν διά τήν περαιτέρω ένέργειαν.

Και δέν εινε μόνον ή κατηγορία τής άνεπαρκείας, τήν όποίαν ήδύνατό τις νά παρίδη, δεχόμενος ότι έλέχθη ως άβα-

σάνιστον ἐπιχείρημα, πρὸς δικαιολογίαν τῆς μὴ δημοποιήσεως τοῦ ὑδραυλικοῦ ἔργου, ἀλλ' ἔχομεν ὑπερθεματισμὸν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ ὅποια προσάπτει βαρυτέραν κατηγορίαν κατὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων, οὐχὶ μόνον τῶν γνωστῶν σημερινῶν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγνώστων τοῦ μέλλοντος, λέγουσα ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἔργου δὲν πρέπει ν' ἀνατεθῆ εἰς τὸν Δῆμον, διότι αὕτη θὰ ἦτον ἱκανὴ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐξυπηρετικὴ τῶν κομματικῶν συνηθειῶν τῶν Δημάρχων καὶ τῶν Δημοτικῶν Συμβούλων διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως προσωπικῶν συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν κατὰ τὴν παροχὴν τοῦ ὕδατος καὶ διὰ τῆς δημιουργίας θέσεων χάριν τῶν φίλων τοῦ κόμματος. Τὰ λέγει αὐτά, κύριοι, εἰς τὴν ἔκθεσίν τῆς ἢ κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, μὴ γνωρίζουσα ἴσως τὸν ἐπιτυχὴ καὶ ἀφογον τρόπον, καθ' ὃν γίνεται ἤδη ὑπὸ τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς καὶ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς ἢ διαχειριστῶν τῶν ὑδάτων, ἀλλὰ καὶ λησιμονοῦσα ὅτι οἱ Δημοτικοὶ Ἀρχοντες δὲν ἀνήκουσιν εἰς πολιτικὰς μερίδας, εἰς ἃς μόνον οἱ ἄνδρες τοῦ Κοινοβουλίου ἀνήκουσιν.

Ἄλλὰ δὲν θὰ ἐνδιατρίψω περισσότερο ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἔρχομαι εἰς τὰ οὐσιαστικὰ σημεῖα τοῦ ἀπασχολούντος τὸ Συμβούλιόν μας μεγάλου ἀντικειμένου.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὸ ὑπουργικὸν νομοσχέδιον, τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν καὶ τοὺς ὅρους συμφωνιῶν, προδιδόντων σταθερὰν τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ νὰ ἐπιλύσῃ πλέον τὸ ὑδραυλικὸν ζήτημα, διὸ καὶ ὀφείλομεν χάριτας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἔχομεν ὑπ' ὄψει τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπῆς, ἐξασφαλιζούσης πλειότερον τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ συναγωνισμοῦ· παρέπονται αἱ ἀξιόλογοι μελέται τοῦ Κτηματικοῦ Συνδέσμου Ἀθηνῶν, τοῦ κ. Δημάρχου, καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ ἀσχοληθέντος ἐπὶ πολὺ ἄλλοτε εἰς τὸ ὑδραυλικὸν πρόβλημα κ. Ι. Ζερβοῦ. Θὰ ὀφείλομεν, κύριοι, μείζονας ἔτι χάριτας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἐὰν, συμβουλευομένη πάσας τὰς

μελέτας ταύτας, απέδιδε, διὰ μετατροπῆς τῶν ἀρχικῶν της ἀποφάσεων, τὸ ὀφειλόμενον δίκαιον εἰς τοὺς διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἀδικουμένους Δήμους καὶ ἐπέδωκε τὴν ἀνακούφισιν κατὰ τι τῶν διὰ τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας ἐπιβαρυνομένων ἰδιοκτητῶν ἢ καὶ ἀπλῶν καταναλωτῶν, δι' ὧν μέσων αὕτη ἤθελεν ἐξεύρει.

Περίεργον εἶνε, ὅτι ἐνῶ τὸ νομοσχέδιον λησμονῆ καθ' ὀλοκληρίαν τὸν Δήμον, προκειμένου ν' ἀναθέσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἔργον ἢ τὴν ἐκμετάλλευσίν του, δὲν τὸν λησμονεῖ καθόλου διὰ τὸ νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν του ἢ νὰ τοῦ ἐπιβάλῃ βάρη· ἀνάγνωτε τὸ ἄρθρ. 10 τοῦ νομοσχεδίου «περὶ ἐκχωρήσεως Ἀδριανείου κτλ.» καὶ τὸ ἄρθρον 17 «περὶ καταδρέγματος κτλ.». Δὲν ἀρκεῖ δηλαδή, ὅτι δὲν λαμβάνεται καθόλου ὑπ' ὄψιν ὁ Δήμος καὶ ὅτι ἀποξενοῦται τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως ἔργου, ἐνδιαφέροντος πρωτίστως αὐτόν, δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἀπογυμνοῦται τῆς ἐξ ἑκατομμυρίων περιουσίας του, ἀλλὰ καὶ ἐπιπροσθέτως καταδικάζεται νὰ πληρώνῃ διὰ τὰς ἀνάγκας του πόσιμον ὕδωρ, νὰ πληρώνῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὸ κατὰδρέγμα, καίτοι θὰ προέρχεται τοῦτο ἐκ τοῦ παραχωρηθισμένου εἰς τὸν ἐργολήπτην Ἀδριανείου ὑδραγωγείου του!

Εἶνε ἐνδεδειγμένη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνεργείας τοῦ Δήμου εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων του. Ἡ ἐνέργεια ἕμως τοῦ Δήμου δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς ὅτι ἀφορᾷ αὐτόν καὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀφορῶντα τοὺς συνδημότας ἡμῶν, διότι αἱ ἐνέργειαι, αἱ διαμαρτυρίαι, αἱ ὑποδείξεις, αἱ εὐχαὶ ἡμῶν, ὡς ἀντιπροσώπων τοῦ Δήμου, θὰ ἔχωσι μείζον κῦρος καὶ θὰ ὦσιν ἀποτελεσματικώτεραι ἀπὸ τὰς τῶν ἀτόμων ἢ τὰς τῶν ἀνοργανῶτων Σωματείων τοιαύτας. Ὁ Δήμος πρέπει νὰ καταδείξῃ ποῖα τὰ ἐπιβλαβῆ τῆς συμβάσεως καὶ ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν δημοτῶν.

Ἡ ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπὴ ἠσχολήθη εἰς τὸ ἂν ἔδει νὰ βαρύνωνται διὰ τοῦ ὕδατος οἱ ἰδιοκτῆται ἢ οἱ καταναλωταί, καὶ

θέλουσα καὶ τούτους νὰ περιποιηθῆ καὶ ἐκείνους νὰ μὴ καταπονήσῃ, κατένειμε τὴν ὑποχρέωσιν μεταξὺ ἰδιοκτῆτου, βαρυνομένου μὲ τὴν ὑποχρεωτικὴν ἐκ τοῦ εἰσοδήματος ποσότητα ὕδατος, καὶ καταναλωτοῦ βαρυνομένου μὲ τὸ πέραν τῆς ὑποχρεωτικῆς ποσότητος ἀναλισκόμενον· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε προστασία οὐδενός, διότι ἡ ἐπιβάρυνσις τοῦ ἰδιοκτῆτου ἢ τοῦ ἐνοικιαστοῦ διὰ τῆς ἀξίας τοῦ ὕδατος θὰ καταστῆ μέτρον τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐνοικίου, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ ἰδιοκτῆτου δέον νὰ ψηφισθῶσι προστατευτικὰ μέτρα. Φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἐλάττωσις τῆς τιμῆς τοῦ ὕδατος ἀδιαφόρως τοῦ τίς θὰ εἶνε ἐκ τῆς συμβάσεως ὁ ὑπόχρεως εἰς πληρωμὴν. Ὅφείλετε δὲ νὰ ὁμολογήσητε ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 17 κανονιζομένη τιμὴ τῶν δραχμῶν 100 κατὰ δράμιον, καθ' ὃν χρόνον τὸ ὕδωρ θὰ ἀφθονῆ, εἶνε ὑπερβολικὴ, καὶ δικαίως ὁ κτηματικὸς σύνδεσμος διαμαρτύρεται περὶ τούτου.

Εἰς τὴν σύμβασιν καὶ τὸ νομοσχέδιον παρατηρῶ προσέτι, ὅτι οὐδεμία λαμβάνεται πρόνοια, ἵνα μὴ ἀυξηθοῦν αἱ ὑποχρεώσεις τῶν πολιτῶν. Ἄλλ' ἡ λήψις τῆς τριαύτης προνοίας καθίσταται ἀναγκαιοτάτη.

Ἐφοῦ ἡ μὲν σύνταξις τοῦ φορολογικοῦ καταλόγου οἰκοδομῶν γίνεται ἄνευ συμπράξεως τοῦ φορολογουμένου ὑπὸ ὑπαλλήλων τοῦ Δημοσίου, καὶ δὴ καθ' ὠρισμένας χρονικὰς περιόδους, κατὰ δὲ τὰ ἄρθρα 17 καὶ 20 τοῦ νομοσχεδίου, ὡς βᾶσις τῆς ἀναλογίας εἴτε τοῦ ὑποχρεωτικῶς ληφθησομένου ὕδατος καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, εἴτε τῆς εἰσφορᾶς 2 ο) ἐπὶ τῆς προσόδου διὰ τὰς ὑπονόμους, λαμβάνεται ὁ φορολογικὸς κατάλογος καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἀναγραφομένη πρόσοδος ἐκάστης οἰκίας, τίς καὶ κατὰ τίνα τρόπον ἐγγυᾶται, ὅτι δὲν θ' ἀναγραφῆ ἐν τοῖς φορολογικοῖς καταλόγοις τοῦ μέλλοντος μείζων πρόσοδος, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀυξήσῃ κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν καὶ ἡ ποσότης τοῦ ὑποχρεωτικῶς ληφθησομένου ὕδατος, καὶ τὸ ποσοστὸν τῆς τιμῆς τοῦ ὕδατος, καὶ γενικῶς τὸ ποσὸν τοῦ ἀντιτίμου αὐ-

τοῦ, καὶ τὸ ποσὸν τῆς εἰσφορᾶς; Καὶ θὰ ἦτον ἀκίνδυνος ἢ τοιαύτη αὐξήσις, ἂν ἐλαμβάνετο πρόνοια, ὅπως ἐμειοῦτο ἡ τιμὴ τοῦ ὕδατος, ἢ τιμὴ τῆς μονάδος, ὑπὲρ τῶν καταναλωτῶν ἀναλόγως τῆς ἐν τῷ μέλλοντι αὐξήσεως τῆς προσόδου, ἢ ἂν ἀπεδίδετο εἰς τὸν Δῆμον τὸ περιπλέον εἰσπραττόμενον ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης, ἐφόσον δὲν θὰ παρεχωρεῖτο αὐτῷ ἢ ἐκμετάλλευσις· διότι καὶ οἱ ἄμεσοι πόροι τοῦ Δήμου εἶνε ἔμμεσοι πόροι τῶν δημοτῶν, ὑπὲρ ὧν οὗτος θέλει τοὺς διαθέτει πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ του. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐτέρας ἀπόψεως εἶνε ἀσύμφορον τὸ δυνατὸν τῆς αὐξομειώσεως τῶν προσόδων τῶν οἰκοδομῶν ἐν τῷ φορολογικῷ καταλόγῳ· ἐκ τοῦ ὅτι δὲν θὰ ἔχουν ἀσφαλῆ βάσιν πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν ἀποδόσεων τῆς ἐπιχειρήσεως οἱ μέλλοντες νὰ συναγωνισθῶσιν εἰς τρόπον ὥστε νὰ κανονίσωσι τὰς προσφορὰς των ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν δεδομένων· καὶ τοῦτο δύναται ν' ἀποτρέψῃ ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ ἐκείνους, οἵτινες δὲν θὰ αἰσθάνωνται ἑαυτοὺς ἱκανοὺς νὰ πείσωσιν εἰς τὸ μέλλον τοὺς ἀρμοδίους εἴτε περὶ μὴ μεταβολῆς τῶν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ συναγωνισμοῦ κεκανονισμένων προσόδων, εἴτε περὶ μεταβολῆς μὲν, ἀλλ' εἰς ὄφελός των.

Εἰς τὰς παρατηρήσεις μου ταύτας ἔχω νὰ προσθέσω καὶ τὴν ἐξῆς ἔτι: Ἡ προθεσμία διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος ποταμοῦ ὀρίζεται ἐξαετή, ἐνῶ διὰ τὰ ὕδατα τῆς Στυμφαλίας ὀρίζεται πενταετής. Ἐξ ὧν ὅμως ἔχω διέλθει μελετῶν, γνωρίζω ὅτι ἀπαιτεῖται μακρότερος χρόνος διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας ἢ τῶν τοῦ Μέλανος. Ἡ τοιαύτη ἀναγραφὴ τῆς προθεσμίας τοῦ χρόνου δὲν γεννᾷ προκατάληψιν κατὰ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ; δὲν προδιαθέτει ὑπὲρ τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας τοὺς ἀδημονοῦντας νὰ ἴδωσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον πλουτιζομένην τὴν πόλιν δι' ἀφθόνων ὑδάτων; καὶ δὲν δύναται νὰ θυσιασθῇ οὕτω τάχα τὸ εὐωτότερον ὑπὲρ τοῦ ταχυτέρου, ἔστω καὶ ἂν ὑποθεθῇ ὅτι ταχύτερα δύναται νὰ εἶναι ἡ μεταφορὰ τῶν τῆς Στυμφαλίας ὑδάτων;

Ἄλλ' ἴδου καὶ μία ἄλλη οὐσιωδεστάτη λεπτομέρεια.

Περὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας ἢ μελέτη τοῦ Κίντζερ, λαβόντος ὑπ' ὄψει προγενεστέρας τοιαύτας ἄλλων, εἶναι ἀναμφιβόλως ἢ τελειότερα. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλαι μελέται τελειόταται περὶ τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, τὰς ὁποίας ἐμελέτησε καὶ ἔκρινεν ἢ ἐπέκρινεν ἴσως, ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῇ βάσει ἐσφαλμένων προϋποθέσεων, οἷα εἶνε ἢ τῆς δῆθεν ἀποξηράνσεως τῶν πηγῶν τῶν Χαρίτων κατὰ τὸ ἔτος 1856, ὁ κ. Κίντζερ. Καὶ ὅμως κατὰ τὴν σύμβασιν ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται νὰ συμμορφωθῇ μόνον πρὸς τοὺς ὅρους τῆς μελέτης τοῦ κ. Κίντζερ, ὅστις δὲν ἐμελέτησε καθόλου ἢ σχεδὸν δὲν ἐμελέτησε τὸν Μέλανα. Διὰ ποῖον λόγον ἢ περιοριστικὴ αὐτὴ ὑποχρέωσις; Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀναδόχου πρὸς πώλησιν τῆς πέραν τῆς ἀναγκαιούσης διὰ τὴν ἀνύψωσιν κλπ. τῶν ὑδάτων ποσότητος ἢλεκτρικῆς δυνάμεως δύναται νὰ εἶνε συντελεστής βελτίονος προσφορᾶς κατὰ τὸν συναγωνισμόν. Ἄν τοῦτο οὕτως ἔχη, τίς ἢ ἀνάγκη νὰ μὴ παρέχῃται πλήρες τὸ δικαίωμα τῆς διαθέσεως τῆς τοιαύτης δυνάμεως ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου, ἀλλὰ ν' ἀναγράφῃται ἐν τῷ ἄρθρῳ 18 τοῦ νομοσχεδίου δυνητικὴ διάταξις, καθ' ἣν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἢ τοιαύτη διάθεσις;

Ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου 20 κανονιζομένη ἐτησία εἰσφορὰ τῶν ἰδιοκτητῶν διὰ τὰς ὑπονόμους θέλει ἀρξῆται καταβαλλομένη ἀπὸ τοῦ ἔτους τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῶν ὑπονόμων· ἀλλ' ἂν ἡ λειτουργία ἀρχίσῃ κατὰ τὸ τέλος μόλις τοῦ ἔτους, δὲν εἶνε ἄδικον νὰ πληρώσῃ ὁ ἰδιοκτήτης εἰσφορὰν δι' ἅπαν τὸ ἔτος;

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ὄψιν συμβάσεως ἔχω νὰ προσθέσω καὶ ἑτέραν δυσμενῆ πρὸς τὸν Δῆμον διάταξιν. Προκειμένου περὶ δωρεὰν παροχῆς ὕδατος εἰς τὸν Δῆμον ἀναφέρονται ὡς δημοτικὰ κτίρια τὸ Δημαρχεῖον καὶ αἱ ἀγοραί. Ἄλλὰ δὲν εἶνε δημοτικὰ κτίρια ἄξια ὁμοίας, ἂν μὴ μείζονος προστασίας, τὰ Νοσοκομεῖα, τὸ Βρεφοκομεῖον, τὸ Μαιευτήριον, τὸ Θέατρον; Διὰ τὴν ὕδρευσιν

τῶν κτιρίων τούτων ὑποχρεοῦται νὰ πληρώνη ὁ Δῆμος, ἐνῶ τοῦ ἀφαιροῦν τὸ ἰδικόν του ὕδωρ! Ἀναφέρει ἡ σύμβασις καὶ περὶ δωρεὰν ὑδρεύσεως τῶν σφαγείων, ἐὰν ὅμως τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν τὴν ἔχουν ἀπ' εὐθείας οἱ Δῆμοι. Καὶ δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὴν ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν θὰ ἔχη ἐργολάβος, θὰ ἐπιζητήσῃ οὗτος ν' ἀποζημιώνηται διὰ τὴν δαπάνην τῆς ὑδρεύσεως ἀπὸ τὸν Δῆμον ἢ θὰ κανονίσῃ τὴν πρὸς τὸν Δῆμον προσφορὰν του, ὑπολογίζων εἰς βάρος τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν σφαγείων τὴν διὰ τὸ ὕδωρ αὐτῶν δαπάνην.

Τὸ ἄρθρ. 23 τοῦ Ὑπουργικοῦ σχεδίου ἀνέγραψε συμμετοχὴν τοῦ καταναλωτοῦ καὶ τῶν μετόχων εἰς τὰ κέρδη· ἀλλ' ἐνῶ διὰ τοῦ σχεδίου τῆς ἐκτελέσεως τὰ κέρδη διανέμονται μεταξὺ τῶν Δήμων, ἀντὶ τῶν καταναλωτῶν καὶ τῶν μετόχων, τὸ σχέδιον τοῦτο τῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ἀσχολεῖται εἰς τὸν τρόπον τῆς καταρτίσεως τῶν δικαιωμάτων εἰς συμμετοχὴν καταναλωτῶν καὶ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ ἀναλογουντος ἐκάστῳ τούτων ποσοῦ. Τοῦτο βεβαίως θὰ παρατηρηθῇ καὶ διορθωθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ νομοσχεδίου ἐν τῇ Βουλῇ, ἀλλ' εἶνε χαρακτηριστικὸν τῆς προσχῆς, ἣν ἢ ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπῆς κατέβαλεν εἰς τὰς μελέτας τῆς. Ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν δὲ τῶν Δήμων εἰς τὰ πέραν τῶν 7 ο)ο ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου καθαρὰ κέρδη παρατηρητέον: α) ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ μετοχὴ τῶν δύο Δήμων εἰς μόνον τὰ 60 ο)ο ἐκ τῶν καθαρῶν κερδῶν καὶ νὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν μετόχων τὰ ὑπόλοιπα 40 ο)ο, ἀφοῦ οἱ μὲν Δῆμοι στεροῦνται τῶν μέχρι τοῦδε ἐξ ὑδάτων ἐσόδων των, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ὁποίων προβλέπεται ἡ συμμετοχὴ των εἰς τὰ κέρδη, οἱ δὲ μέτοχοι, ἐξασφαλίζοντες ἱκανὸν τόκον διὰ τὸ μετοχικόν των κεφάλαιον, ὡς πρόσθετον κέρδος θὰ λαμβάνωσιν ὅτι ἐκ τοῦ πλεονάσματος ἤθελε προορισθῇ δι' αὐτούς· ἀλλὰ καὶ ἂν ἐντεῦθεν δὲν δικαιολογῆται ἡ αὐξήσις τοῦ ποσοστοῦ τῶν δύο Δήμων, πάντως ὅμως δικαιολογεῖται ἡ ἐκ τῆς ἀναλογίας τῶν μετόχων, οὐχὶ δὲ ἐκ τῆς τῶν Δή-

μων, κράτησις ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου τῶν καθοριζομένων ὑπὲρ αὐτοῦ 5 ο)ο λόγῳ τῶν καταβληθέντων τυχόν ὑπ' αὐτοῦ λόγῳ τοῦ ἐγγυηθέντος κατωτάτου ὀρίου προσόδου ὑπὲρ τοῦ ἀναδόχου.

Οἱ σχεδιασταὶ τοῦ νόμου, στεροῦντες τοὺς Δήμους κολοσιαίας περιουσίας καὶ θετικὸν εἰσόδημα ἐξ αὐτῆς, φαίνονται ὅτι ἐξασφαλίζουν τοῦλάχιστον τὴν ἀκριβῆ ἐξεύρεσιν τοῦ ἀνήκοντος αὐτοῖς ποσοστοῦ καὶ τὴν καταλληλοτέραν λειτουργίαν τῆς ὑδρεύσεως καὶ τῶν ὑπονόμων ἐν γένει διὰ τῆς ἐφορείας αὐτῶν ἐπὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης· ἀλλ' ἐνῶ ταῦτα ἐπαγγέλλονται, διὰ τοῦ ἄρθρου 28 κανονίζουσιν οὕτω πως τὸν καταρτισμὸν τῆς πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ὥστε ἡ πλειοψηφία ἀνήκει εἰς τὰ διοριζόμενα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Κυβερνήσεως τρία μέλη, καὶ συνεπῶς ἡ ἐν τῇ Ἐφορευτικῇ Ἐπιτροπῇ παρουσία τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Δήμου ἀποβαίνει περιττή.

Ἠγέρθη, κύριοι, διαφωνία μεταξὺ Ὑπουργοῦ καὶ βουλευτικῆς ἐπιτροπείας περὶ τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ ἔργου· ἡ διαφωνία ὁμῶς ἐστράφη περὶ τὸν χρόνον τῆς ἐξαγορᾶς, ἐκείνου μὲν ὀρίσαντος ταύτην μετὰ τριακονταετίαν, τῆς ἐπιτροπῆς δὲ μετὰ εἰκοσιπενταετίαν, καὶ οὐχὶ περὶ τὸ δικαιούμενον εἰς ἀγορὰν πρόσωπον. Ἀλλὰ διατί τάχα ἀντὶ τοῦ Δημοσίου νὰ μὴ δικαιῶνται εἰς τὴν ἐξαγορὰν ἢ μετὰ τὴν λήξιν τῆς παραχωρήσεως εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν ὑδάτων καὶ τῶν λοιπῶν ἔργων καὶ ἐγκαταστάσεων οἱ Δήμοι, οἵτινες καὶ παρέδωκαν τὰ ὑδραγωγεία των καὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν ἀνάδοχον καὶ ἐκ τῆς ἀποστολῆς των ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκπληρῶσι τὰς ὑδατικὰς ἀνάγκας τῶν πόλεων καὶ τῶν δημοτῶν των; Δὲν εἶνε τοῦτο ἀδικαιολόγητος δυσμένεια, δὲν εἶνε κατάφωρος ἀδικία πρὸς τοὺς Δήμους;

Τελευταῖον ἄς γείνη καὶ ἡ ἐξῆς παρατήρησις: Κανονιζομένου ἐν ἄρθρῳ 47 τῆς συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεων ὅτι αἱ ὑπόνομοι εἰς μὲν τὰς ἐχούσας πλάτος κάτω τῶν 25 μέτρων ὁδοῦ θὰ τοποθετηθῶσιν ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, εἰς δὲ τὰς ἐχού-

σας ἀνώτερον πλάτος θὰ τοποθετηθῶσιν ὑπὸ τὰ ἐκατέρωθεν πεζοδρόμια, ἐπιπροστίθεται ὅτι εἰς τὰς ἀσφαλτοστρωμένας ὁδοὺς δὲ ὕ ν α τ α ι νὰ κατασκευάσῃ ὁ ἀνάδοχος δύο ὑπονόμους ὑπὸ τὰ πεζοδρόμια· ἀλλ' ὡς δικαίωμα θέον νὰ παρέχῃται τοῦτο τῷ ἀναδόχῳ ἢ ὡς ὑποχρέωσις; Καὶ ἐὰν ἤθελεν οὗτος προτιμήσει τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ καὶ καταστρέψει ἐπομένως τὴν δαπανηρὰν ἀσφαλτον, τίς θὰ δαπανήσῃ διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν πρώτην τῆς μορφῆν; Ἡ δαπάνη περὶ τῆς ἐπαναφορᾶς οὔτε περὶ τούτων οὔτε περὶ τῶν ἄλλων ὁδῶν ἀναγράφεται ποῦ. Μήπως καὶ αὕτη θὰ βαρύνῃ τὸν Δῆμον;

Ταῦτα εἶχον, κύριοι, νὰ παρατηρήσω σχετικῶς πρὸς τὴν μελετωμένην ὑδρευσιν. Προσθέτω δὲ ὅτι διὰ τὸ ζήτημα τῆς παραχωρήσεως τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου καὶ τῆς ἄλλης δημοτικῆς περιουσίας εἰς τὴν ἀνάδοχον Ἐταιρείαν, δὲν ἀνησυχῶ, κύριοι, καθόλου, καθ' ὅσον ὑπεράνω πάσης συμβάσεως, ὑπεράνω παντὸς σχετικοῦ νόμου, ὑπάρχει τὸ Σύνταγμα, ὅπερ προασπίζει τὰ ἰδιοκτητικὰ δικαιώματα τοῦ Δήμου. Ἄκοντος τούτου, οὐδεὶς δύναται ν' ἀφαιρέσῃ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνευ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Περαίνων ἐλπίζω ὅτι ἕτεροι συνάδελφοι θέλουσιν ἐπιφέρει καὶ νέας παρατηρήσεις, αἵτινες μετὰ τῶν ἐμῶν θέλουσιν ἀγάγει τὸ Σῶμα εἰς ἀπόφασιν περὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐνεργείας πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ τε Δήμου καὶ τῶν δημοτῶν ἐν τῇ καταρτίσει τῆς περὶ ὑδρεύσεως συμβάσεως.

Προσθῆκαι τοῦ Δημάρχου κ. Σπ. Μερκούρη

Δήμαρχος. — Πρέπει νὰ γνωρίζητε, κύριοι, ὅτι προκειμένου νὰ γίνῃ δῆμευσις τῆς περιουσίας τοῦ Δήμου, ἢ δη-

μοτική ἀρχὴ εἶνε ὑποχρεωμένη ἢ νὰ μὴ δεχθῆ τίποτε ἐκ τῶν παραχωρουμένων ἢ νὰ μὴ κάμη τίποτε ἐξ ὧν ἀναθέτουν εἰς αὐτήν. Διότι διὰ τὴν ἀντίκρουσιν π. χ. τῆς δαπάνης χάριν τοῦ καταβρέγματος τῶν δημοτικῶν ὁδῶν, δαπάνης ὑπερβαινούσης τὰς 350,000 δραχμῶν ἐτησίως, ἐνῶ τὸ χρησιμοποιοηθῆσόμενον πρὸς κατάβρεγμα ὕδωρ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν Δῆμον, θ' ἀναγκασθῆ ἢ δημοτικὴ ἀρχὴ νὰ ἐπιβάλῃ πρόσθετον φορολογίαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δημοτικῶν ἐσόδων εἰς βᾶρος τῶν συνδημοτῶν μας. Ἄλλὰ τοῦτο ἐγὼ βεβαίως δὲν θὰ τὸ κάμω ποτέ. Ἄν εἶναι ἄδικος ἢ δήμευσις τῆς περιουσίας τοῦ Δήμου, θὰ εἶνε πολὺ ἀδικώτερον νὰ πληρώνουν οἱ συνδημόται μας τὴν ἀστοργίαν τῆς Πολιτείας πρὸς τὸν Δῆμον.

Εἰς ὅσα εἶπον προηγουμένως ἔχω ἤδη νὰ προσθέσω καὶ τοῦτο :

Ὅφειλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ὁ εἰσηγητὴς τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς κ. Σχλημάν εἶχε διαθέσεις καλὰς νὰ προστατεύσῃ ἐν τῇ ἐκθέσει του τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου. Δὲν ἔθιξεν ὁμως ὅλα τὰ ζητήματα, διότι δὲν τοῦ ἐδόθη ἢ δέουσα νύξις ἐκ μέρους τῆς Δημοτικῆς ἀρχῆς· καὶ τοῦτο, διότι ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπεν αὕτη μόνη νὰ διατυπώσῃ τὰς γνώμας αὐτῆς ἐφ' ὧν ἐκείνων τῶν σημείων, τὰ ὅποια ἀφορῶσιν ἀμέσως τὸν Δῆμον. Ἐλπίζω ὁμως, κύριοι, ὅτι ἤδη ἡ Κυβέρνησις καὶ ἡ Βουλὴ θὰ προστατεύσουν τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου καὶ θὰ λάβουν πρόνοιαν, ὅπως ἐν τῇ συμβάσει μὴ θιχθοῦν τὰ ὑποδειχθησόμενα εἰς αὐτὰς δίκαια καὶ δικαιώματά του.

Ἄγόρευσις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβούλου κ. Π. Ἀγγελοπούλου Ἀθανάτου

Π. Ἀγγελόπουλος Ἀθάνατος.—Ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον, ὃν εἶπε τελευταῖον ὁ κ. Δήμαρχος, ὅτι δηλ. δὲν

ἔπρεπε νὰ φανῆ ὁ Δῆμος ὡς μὴ ἔχων τί νὰ εἶπη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως, ἐπεβάλλετο νὰ γίνῃ καὶ ἡ παροῦσα συζήτησις ἐνταῦθα. Διότι θὰ ἦτο πολὺ ἄτοπον νὰ μὴ ἐκφέρῃ γνώμην ὁ Δῆμος ἢ νὰ σιωπήσῃ ἐντελῶς ἐπὶ ζητήματος ἐνδιαφέροντος αὐτὸν πρωτίστως.

Ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἀφειτηρίας αὐτῆς γενικεύω τὸ θέμα τῆς συζητήσεως καὶ ἔρχομαι εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως ἀπὸ γενικωτέρων ἀπόψεων.

Δὲν εὐρίσκω, ἐγὼ τοῦλάχιστον, τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως ἐν τῇ καταρτισθείσῃ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Συμβάσει. Διότι κατὰ τὸ σχετικὸν ἄρθρον αὐτῆς δὲν προτιμᾶται ὠρισμένως ἡ μία ἢ ἄλλη πηγὴ, ἡ Στυμφαλία ἢ ὁ Μέλας ποταμός, διὰ τὴν διοχέτευσιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς ὕδατος. Ἀφίεται εἰς τὸν ἐργολάβον ἡ ἐκλογὴ τῆς πηγῆς. Ζητεῖται παρ' αὐτοῦ ἡ διοχέτευσις 1000 τοῦλάχιστον λιτρῶν ὕδατος κατὰ δευτερόλεπτον, ἀλλὰ καὶ δὲν ὀρίζεται εἰς αὐτὸν πόθεν θὰ λαμβάνῃ τοῦτο, ἐν ἣ περιπτώσει αἱ προτιμηθησόμεναι πηγαὶ ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκεῖς. Ἡ σύμβασις δηλαδὴ ἀναθέτει εἰς τὸν ἐργολάβον τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος· ἀλλ' ἐὰν οὗτος δὲν εὔρη ἀρκετὸν ὕδωρ, πόθεν θὰ τὸ δώσῃ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ὑποχρέσεως, ἣν ἀναλαμβάνει ;

Ἐνεκα τούτου δὲν διστάζω νὰ ἐπαναλάβω ὅτι μὴ εὐρισκομένης πρότερον καὶ ὀριστικῶς τῆς ἀναγκαιούσης ποσότητος τοῦ ὕδατος, ἀλλ' ἀνατιθεμένης τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τὸν ἐργολάβον, ἡ λύσις αὕτη τοῦ ὅλου ὑδραυλικοῦ ζητήματος ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μὴ εἶνε ἀπολύτως ἐπιτυχῆς καὶ ὀριστικῆς.

Παρέρχομαι ὁμως τὴν ἀποψιν αὐτήν, διότι καὶ εἰδικὸς δὲν εἶμαι εἰς τὴν ἀνεξερεύνησιν τῶν ὑδάτων καὶ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως ἀπαιτεῖ, ὅπως ἡ ὑδρευσις αὐτῆς γίνῃ τέλος πάντων κατὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν τρόπον, σημειῶν ἀπλῶς τὴν διχογνωμίαν

τῶν μετακληθέντων ξένων εἰδικῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῆς προτιμητέας πηγῆς. Καὶ ἐπιλαμβάνομαι δευτέρου ζητήματος σπουδαιοτάτου :

Ἡ ὕδρευσις τῆς πόλεως τίνας εἶνε ὑποχρέωσις ; τοῦ Δημοσίου ἢ τοῦ Δήμου ; Βεβαιότατα τοῦ Δήμου· καὶ οὐδεὶς ἀπολύτως δύναται ν' ἀντιφρονῇ ἐπὶ τούτου. Ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἀπὸ τῆς συμπήξεως τῶν κοινοτήτων καὶ κατόπιν τῶν Δήμων ἡ ὕδρευσις ἀναγνωρίζεται ὡς ἡ πρώτη κοινοτικὴ καὶ δημοτικὴ ἀνάγκη καὶ τὸ στοιχειωδέστερον κοινοτικὸν καὶ δημοτικὸν καθήκον.

Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἀντιλαμβανόμενος βαθύτατα τὴν ὑποχρέωσίν του ταύτην προσεπάθησε καὶ προσπαθεῖ καὶ σήμερον ἔτι, πλέον ἢ πρότερον, νὰ ἐπιλύσῃ τὸ ζήτημα τῆς ὕδρευσεως. Ἀλλ' ἔρχεται σήμερον τὸ Κράτος καὶ λέγει εἰς τὸν Δῆμον : Ἐπειδὴ ἐξοδεύεις περισσότερα τῶν ὄσων εἰσπράττεις, ἀφαιρῶ ἀπὸ σοῦ τὸ δικαίωμα νὰ λύσῃς τὸ ζήτημα· καὶ εὕρσκει τὸ Κράτος ὅτι πρέπει νὰ καταλογισθῇ ὡς σφάλμα τοῦ Δήμου ἢ τοιαύτη ἀνισότης μεταξὺ δαπάνης καὶ ἐσόδου, χωρὶς καὶ νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι τὸ ἥμισυ τῆς ὕδρευσεως δίδεται ὑπὸ τοῦ Δήμου δωρεὰν διὰ τῶν δημοτικῶν κρηνῶν· καὶ ἂν δαπανᾷ πρὸς ἐξεύρεσιν ὑδάτων, πρὸς θεραπείαν τῆς πρώτης ταύτης ἀνάγκης τῆς πόλεως, χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνῃ τοὺς ὑδρευομένους ἰδιοκτητῆς οἰκοδομῶν, τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ ἢ συνισταμένη ἐκ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου τῷ εἶνε ἐπιζημία, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἀφαίρεσις αὐτοῦ καὶ παράδοσίς του εἰς Ἑταιρείαν πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Τὸ ἐπιχείρημα θὰ ἦτον ἀκριβὲς, ἐὰν ἡ Ἑταιρεία ἐχρησιμοποίει τοῦτο ἐπωφελέστερον πρὸς λύσιν τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος.

Ἀλλὰ τὸ νὰ ἀφαιρῇ ἀπὸ τὸν Δῆμον τὸ Ὑδραγωγεῖόν του καὶ νὰ παραδίδῃ αὐτὸ εἰς ἑταιρείαν, παρ' ἧς νὰ ὑποχρεοῖ τὸν Δῆμον νὰ προμηθεύηται τὸ ἀνήκον αὐτῷ ὕδωρ πρὸς κατάβρεγμα τῶν ὁδῶν ἐπὶ πληρωμῇ, θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσω ὅτι εἶνε αὐτόχρημα ἀδικοιολόγητον καὶ ἀπίστευτον. Ἄν σήμερον δ.

Δῆμος δαπανᾷ τὰς ἐκ τοῦ ὕδατος εἰσπράξεις πρὸς ἐπαύξησιν αὐτοῦ χάριν τῶν γενικῶν ἀναγκῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν κατοίκων, αὔριον στερούμενος καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τῶν εἰσπράξεων θ' ἀναγκασθῆ ἐκ τῶν ἄλλων του εἰσπράξεων ν' ἀγοράζῃ ὕδωρ διὰ τὸ κατάβρεγμα τῶν ὁδῶν καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, ἐν ἑλλείψει δὲ πόρων νὰ ἐγκαταλείψῃ ἀμφότερα εἰς τὴν τύχην των.

Ἐνῶ δὲ διαπράττονται ὅλα ταῦτα εἰς βᾶρος τοῦ Δήμου, γίνεται ἀπόπειρα νὰ πεισθῆ καὶ οὗτος ὅτι ἡ περιουσία του αὕτη τῶ εἶναι ἄχρηστος καὶ ἐπιζημία, ὅπως κοπτερόν ἐργαλεῖον εἰς χεῖρας βρέφους!

Ἔχω ὑπ' ὄφει μου τὴν ὄντως ἐπιμεμελημένην καὶ λεπτομερῆ τοῦ ἐντιμωτάτου κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν ἐκθεσιν, τὴν εἰσηγουμένην εἰς τὴν Βουλὴν τὸ σχετικὸν νομοσχέδιον τῆς συμβάσεως, καὶ τρώντι λυποῦμαι ὅτι περιέχονται ἐν αὐτῇ τοσοῦτη καταφώρως ἐσφαλμένα σκέψεις ὡς αἱ ἀνωτέρω. Πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἡ πρὸς τὸν Δῆμον Ἀθηναίων ἰδίως ἄστοργος πρόνοια τοῦ Κράτους ὡς καὶ αἱ δικαιολογίαι, ἐφ' αἷς ἀποκλείεται οὗτος καὶ σὺν αὐτῶ οἱ ἀποτελοῦντες τὸν Δῆμον δημόται ἰδιοκτῆται οἰκοδομῶν, ὅπως δικαιολογήσῃ τὴν παρέμβασιν τοῦ Κράτους καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνάληψιν τῆς ὑδρεύσεως τῶν δύο πόλεων, εἶνε τὰ ἀσθενέστερα σημεῖα τῆς ὑπουργικῆς ἐκθέσεως.

Ματαίως ἡ ἐκθεσις καταγίνεται νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ἀναγκαία ἡ παρέμβασις τοῦ Κράτους διὰ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως τῶν δύο πόλεων, καὶ ἔτι ματαιότερον ὅτι οἱ Δῆμοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀφέθησαν, νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ μάλιστα νὰ προσθέσω ἀστόργως, νὰ μεριμνήσουν καὶ ἐπαρκέσουν ἐξ ἰδίων εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑδρεύσεως, ὅτι ἐστάθη ἀδύνατον μεθ' ὅλας τὰς δαπάνας νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα καὶ ὅτι ἐκ τούτου ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπομένει ἐνδεδειγμένη ἡ ἀμεσος τοῦ Κράτους παρέμβασις πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἡ

ἐκθεσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ φέρει γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, διότι οὐδεὶς ποτὲ ὑπεστήριξεν ὅτι ἡ παρέμβασίς τοῦ Κράτους δὲν ἦτον ἀναγκαία· τοῦναντίον ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἀπὸ ἐτῶν ἐκλιπαρεῖ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ Κράτους διὰ ψηφίσεως νόμου ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας, ὅπως οὕτω δυνηθῆ ἢ ἀντικρύσει τὴν κολοσσαίαν ἄνευ αὐτῆς δαπάνης διὰ τὴν ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ τὸ Κράτος πάντοτε ἐκώφευσε, καὶ ἔρχεται σήμερον καὶ μέμφεται τρόπον τινὰ τοὺς Δῆμους, ὅτι δὲν ἠδυνήθησαν ἢ λύσωσι τὸ ζήτημα διὰ τῶν ἰσχυρῶν μέσων τῶν προϋπολογισμῶν των, ὡσὰν αὐτὸ ἢ ὑπόσχηται ἢ τὸ λύσει διὰ τῶν αὐτῶν μέσων. Ἀλλ' ἐὰν πανθομολογουμένως εἶναι ἀνάγκη παρεμβάσεως τοῦ Κράτους, οἷα θὰ ἦτον ἢ χορήγησις τῶν μέσων ὧν ἄνευ δὲν εἶνε δυνατὴ ἢ λύσις τοῦ προβλήματος, καὶ ἂν τοῦτο ἐπεμβαῖνον θελήσει ἢ ἀναλάβῃ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον, εἴτε δι' ἀνεπάρκειαν τῶν Δήμων, εἴτε διότι θεωρεῖ τοῦτο ἀπαραίτητον, δὲν ἔπεται ὅτι ἡ παρέμβασίς αὐτοῦ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος δεόν ἢ συνεπιφέρῃ καὶ τὴν παρέμβασιν μιᾶς Ἑταιρείας.

Τὸ Κράτος δὲν λέγει καθαρῶς ὅτι θέλει αὐτοβούλως ἢ ἀναλάβῃ τὴν ὑδρευσιν, ὅπερ ἐπὶ τέλους θὰ ἦτο δικαίωμα του, ὡς εἶναι δικαίωμα του καὶ ἢ καταργήσει τὸν Δῆμον, ὅστις δὲν εἶναι ἢ μία διακλάδωσις αὐτοῦ· ἀλλὰ λέγει, ὀχυρούμενον ἐπὶ μιᾶς ἀδίκου μομφῆς κατὰ τοῦ Δήμου, ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἢ παρέμβασίς του καὶ ὄχι μόνον αὐτῆ, ἢ τις τέλος πάντων θὰ εἶναι ἀνεκτὴ, διότι διὰ τοὺς βαρυνομένους διὰ νέων φόρων ἰδιοκτητίας ἀδιάφορον εἶναι ἂν θὰ ἐκτελέσει τὴν ὑδρευσιν τὸ Κράτος ἢ οἱ ἐνδιαφερόμενοι Δῆμοι, ἀλλ' ἐπὶ πλέον ὁμολογοῦν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀδυναμίαν λέγει ὅτι εἶναι ἀναγκαία ἢ παρέμβασίς καὶ μιᾶς Ἑταιρείας, ἢ τις ἢ συγκομίσει τὸ πλεῖστον τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως! Καὶ ἦλθεν εἰς ἐπικουρίαν τῆς γνώμης ταύτης τοῦ ἐντιμωτάτου κ. Ὑπουργοῦ ἢ ἐπεξεργασθεῖσα τὸ νομοσχέδιον κοινοβουλευτικῆ ἐπιτροπῆ, ἢ τις ἄλλως ἐπέφερε πολλὰς ἐπωφελεῖς.

βελτιώσεις, υπερθεματίζουσα εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς Ἑταιρείας καὶ λέγουσα τὸ ἀκατανόητον ὅτι «ἐλλείπει ἐπὶ πλέον ἢ ἀντίληψις τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, ἐπὶ τῆς ὁποίας καὶ μόνης εἶναι δυνατὰ ἐν γένει αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν Δήμων» ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἐπιχειρήσεως χημικῶν λιπασμάτων, οἴνων καὶ οἴνοπνευμάτων ἢ ἄλλης κερδοσκοπικῆς ἐκμεταλλεύσεως, αἴτινες, δὲν εἶναι κἄν ἐπιτετραμμένοι εἰς τοὺς Δήμους ἐκ τοῦ νόμου στεφανώνει δὲ τὸ ἐπιχείρημά της ἡ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, ἀρνούμενη ἑαυτὴν καὶ τὴν καταγωγὴν της πρὶν ἀλέκτωρ τρὶς φωνήσῃ, ὅτι οἱ αἰρετοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Δήμου, ἀνήκοντες εἰς πολιτικὴν μερίδα, διοικοῦσι μεροληπτικῶς τὸν Δῆμον καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀδυνατεῖ νὰ τοῖς ἀναγνωρίσῃ τὴν ἱκανότητα διευθύνσεως καὶ διοικήσεως μεγάλων ἐπιχειρήσεων ἕνεκα τῶν χαρακτηριστικῶν των διαθέσεων! Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς ἀτόπως ἐχαρακτήρισεν ἐν μέγα δημοτικὸν ἔργον ὡς ἐπιχείρησιν ἐμπορικὴν, ἐκ τοῦ σφάλματος δὲ τούτου δὲν εἶναι ἀκατανόητον πῶς θεωρεῖ δυνατὴν τὴν ἐπέμβασιν καὶ ἐπιρροὴν τῶν αἰρετῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δήμων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ὑπὸ ἀναδόχου, ἢ ὁποία κατὰ νόμον εἶναι ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Κράτους. Ἴσως ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν ὑπ' ὄψιν της τὴν πτώσιν σχολείων τινῶν κατασκευασθέντων δαπάναις τοῦ Κράτους, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν μηχανικῶν τοῦ Δημοσίου καὶ ἔκρινεν οὕτως ἐξ ἰδίων τὰ ἀλλότρια, ἀξιοῦσα ἑαυτὴν ἀναμάρτητον καὶ βαλοῦσα λίθον κατὰ τῶν ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐὰν μὲν τοιαύτην ἰδέαν εἶχεν ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς περὶ ἡμῶν τῶν εὐρισκομένων εἰς τὸ τέλος τῆς λαϊκῆς ἐντολῆς μας, ἠδίκησεν οὐ μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν δημοτικὴν ἀρχήν, ἣν ἐδημιούργησε τὸ νέον πολιτικὸν καθεστῶς καὶ ἐπιφέρουσα «πίπτομεν οὕτω κατ' ἀνάγκην εἰς τὰς χεῖρας (ὀρθότερον τοὺς ὄνυχας) Ἀνωνόμου Ἑταιρείας, διοικουμένης ὑπὸ διοικητικοῦ συμβουλίου ἔχοντος ὡς γνώμονα τὸ συμφέρον τοῦ μετόχου» περιπίπτει εἰς ἀξιοθρήνητον ὁμολογίαν παραδίδουσα μὲ ἐλαφρὰν συνείδησιν τοὺς πολίτας ἰδιοκτῆτας οἰκοδο-

μῶν, εἰς τοιαύτην Ἑταιρείαν μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι ἐν ἀντιθέσει συμπερόντων Δήμου καὶ πολίτου πρὸς τὸ τοῦ μετόχου, ἢ γνώμη τοῦ τελευταίου δικαιοματικῶς νόμῳ θέλει ὑπερισχύσει, ὅταν ἢ προσγενομένη εἰς τοὺς κατοίκους βλάβη δὲν ἔχει προβλεφθῆ ὑπὸ τῆς συμβάσεως. Ἦτοι, μὲ ἄλλους λόγους ἢ ἐπιτροπῇ προτιμᾶ νὰ παραδώσῃ τοὺς ἰδιοκτητὰς οἰκοδομῶν δεσμίους εἰς τοὺς μετόχους τῆς Ἀνωνόμου Ἑταιρείας διὰ νὰ μὴ τυχὸν χαρισθῆ πρὸς αὐτοὺς ἢ Δημοτικῇ ἀρχῇ ἢ αἰρετῇ! Ἀλλ' ἐλησμόνησεν ἢ ἐπιτροπῇ ὅτι οἱ αἰρετοὶ ἄρχοντες ἔρχονται καὶ παρέρχονται ἐνῶ οἱ ὄνυχες τῶν Ἀνωνόμων Ἑταιρειῶν, ἅμα ἐμπηχθῶσι, δυσκόλως ξεκολλοῦν ἀπὸ τὰ θύματα.

Ἀλλὰ πρὸ παντός, κύριοι, ἐξετάσωμεν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν συνδημοτῶν μας ἰδιοκτητῶν οἰκοδομῶν, οἵτινες ἐξηγέρθησαν δικαίως. Τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ὑδρεύσεως βεβαίως ὑπέχει κατὰ πρῶτον λόγον ὁ Δῆμος, ἦτοι ἐμμέσως καὶ οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸν δημόται. Ἀλλὰ τὸ Κράτος ἐννοοῦν νὰ παρέμβῃ πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, ποίαν ἀρωγὴν καὶ ποίαν συμμετοχὴν ἀναλαμβάνει; Οὐσιαστικῶς οὐδεμίαν. Καὶ ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰ βάρη, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἔχει ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν τὴν πρωτεύουσάν του, πρὸς ἣν ἀποβλέπει ὁ Ἑλληνισμὸς ὡς εἰς φάρον, ἔχει καὶ ὑλικὸν συμφέρον, διότι ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀυξήσεως τῆς πόλεως θὰ διπλασιασθοῦν καὶ πολλαπλασιασθοῦν τὰ εἰσοδήματά του ἐκ τοῦ φόρου τῶν οἰκοδομῶν. Ἀλλὰ θὰ μᾶς ἀπαντήσουν ὅτι τὸ Κράτος θὰ ἐγγυηθῆ τὴν διαφορὰν τῶν εἰσπράξεων τῆς ὑδρεύσεως, τὰς ὁποίας ἢ ἐκθεσις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ ἀναβιβάζει εἰς δραχ. 2,585,000, πρὸς τὰ ἔξοδα (χρεωλύσια κλ.) ἐκ δρ. 3,400,000 ἦτοι ποσὸν δρ. 715,000. Ἀλλ' ὡς ὁμολογεῖ ἢ ἰδίᾳ ἐκθεσις τὸ ποσὸν τοῦτο θέλει καλυφθῆ ἐκ τῆς προσθήκης νέων οἰκοδομῶν, ἀρδεύσεων, καταβρέγματος (ὅπερ θὰ πληρώνη πάλιν ὁ Δῆμος) ἢ ἐκ πωλήσεως παραχθησομένης δυνάμεως. Τοσοῦτῳ δὲ ἐπιμελῶς φροντίζει τὸ Δημόσιον νὰ μὴ λάβῃ οὐδὲν μέρος εἰς τὰ βάρη, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ

τυχόν καταβληθησόμενα πρὸς κάλυψιν τῆς ἄνω διαφορᾶς ἢ ἐγγυήσεως κατωτάτου ὀρίου προσόδου ἐννοεῖ νὰ τὰ κρατήσῃ εἰς τὸ μέλλον ἐκ τῶν ἀναλογούντων εἰς τὸν Δῆμον τυχόν περισσευμάτων 40 ο)ο καὶ δὴ μετὰ τόκου 5 τοῖς ο)ο. Εἶνε δὲ ἀσφαλέςτατον ὅτι θὰ ὑπάρξουν μετ' ὀλίγα ἔτη περισσεύματα, διότι αἱ δύο πόλεις μετὰ ὀλίγα ἔτη θὰ ἔχωσι πληθυσμὸν 500,000 κατοίκων, ἀφοῦ σήμερον ἔχουν 300,000, ἅς ὁ κ. Ὑπουργὸς ὑπελόγησε μετὰ πέντε ἔτη, μετὰ πενήκοντα δὲ ἔτη θὰ ἔχωσιν ἀσφαλῶς 1,000,000 κατοίκων ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτῶν αὐξήσεως καὶ ἐκ τῆς κατ' ἀνάγκην αὐξήσεως ἐκ τῆς μεγεθύνσεως τοῦ Κράτους· καὶ διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι τὸ Κράτος οὐδεμίαν παρέχει ὑλικὴν ἀρωγὴν καὶ ἢ ἐγγύησίς του εἶνε ἐντελῶς ἰδανικὴ. Ἄλλως τὸ Κράτος ἐδαπάνησε ἑκατομμύρια διὰ συνοικισμοὺς ἀποτυχόντας, ὥστε νὰ μὴ εἶνε πολυτέλεια τὸ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς δαπάνας τῆς ὑδρεύσεως τῆς πρωτευούσης.

Ἄλλὰ διατί, κύριοι, νὰ παραδοθῇ ἢ ὑδρευσις τῆς πόλεως εἰς Ἑταιρείαν, ἣτις καρπούμενη τόκον 7 ο)ο ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τῆς θὰ μετέχῃ καὶ τῶν ἀσφαλῶν περισσευμάτων κατὰ 40 ο)ο; Καὶ διατί νὰ τὴν καταστήσωμεν καταναγκαστικῶς συνεταῖρον τῶν ἰδιοκτητῶν οἰκοδομῶν διὰ συμμετοχῆς εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐνοικίου, ὡσὰν νὰ ἦτο συνιδιοκτῆτης;

Ἄν θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Κράτους οἱ Δῆμοι ἀνήλικοι καὶ δὲν δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν διανομὴν τοῦ ὕδατος, μέχρι ὅτου κατὰ τὴν ἐκθεσιν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, διότι ἡ Ἑταιρεία δὲν θὰ εἶναι αἰωνόβιος (ἐκθεσις σελ. 52) διατί, λέγω τὸ Κράτος, ἔχον ἐξησφαλισμένον ἐκ τῆς ὑποβαλλομένης φορολογίας τὸ ἀναγκαῖον χρεωλύσιον πρὸς σύναψιν δανείου, δὲν ἀναθέτει τὴν κατασκευὴν τοῦ ἔργου μετὰ διεθνῆ συναγωνισμόν εἰς ἐργολάβον, ν' ἀναθέσῃ δ' εἶτα τὴν ὑπηρεσίαν τῆς λειτουργίας τῆς ὑδρεύσεως εἰς τοὺς Δήμους, εἴτε εἰς εἰδικὴν ὑπηρεσίαν δημιουργουμένην ὑπ' αὐτοῦ ἐν πάσῃ περιπτώσει;

Τίς ἢ ἀνάγκη δημιουργίας ἐταιρείας πρὸς διαχείρισιν τῆς

ὑδρεύσεως ; καὶ διατί τὰ κέρδη ἐκ τῶν περισσευμάτων νὰ
 μὴ τὰ κερδίσουν εἴτε οἱ Δήμοι εἴτε τὸ Δημόσιον πρὸς ἐξωράι-
 σιν τῶν δύο πόλεων μετὰ τῶν φορολογουμένων ἰδιοκτητῶν οἰ-
 κοδομῶν δι' ἐλαφρώσεως αὐτῶν ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν τοιαῦτα ;
 Καὶ πρὸς τί ἢ συμμετοχὴ τῆς Ἑταιρείας εἰς τὰ κέρδη ὑπὲρ τὸν
 ἀσφαλιζόμενον αὐτῇ τόκον 7 ο)ο; Ἄλλ' ἢ ἐκθεσις τοῦ κ. Ὑπουρ-
 γοῦ ἐπικροτούσης καὶ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς, ἰσχυρίζεται
 ὅτι ἡ Ἑταιρεία θὰ εἰσπράττη τὸν φόρον τοῦ ὕδατος ἀσφαλέ-
 στερον ἀπὸ τοὺς Δήμους. Ἄλλ' ἐὰν οἱ Δήμοι δὲν παρέχουν ἐγ-
 γύησιν πρὸς τοῦτο (καίτοι οἱ ὑπὸ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ παρατιθέ-
 μενοι πίνακες πιστοποιοῦσι τὸ ἐναντίον καὶ μὴ ὑπαρχούσης ὑπο-
 χρεωτικῆς ὑδροληψίας) διατί τάχα εἶναι ἀνίκανον νὰ πράξῃ
 τοῦτο τὸ Δημόσιον, δυνάμενον εὐχερέστερα νὰ συνεισπράττη αὐ-
 τὸν μέχρι λεπτοῦ μετὰ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν καὶ ἀποδίδῃ αὐ-
 τὸν εἴτε εἰς τοὺς Δήμους, ἐὰν ἀναλάβωσιν οὗτοι τὴν λειτουρ-
 γίαν τῆς ὑδρεύσεως, εἴτε κρατοῦν τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν
 ὑπηρεσίαν τῆς χρεολυτρώσεως καὶ τὴν λοιπὴν λειτουργίαν τῆς
 ὑδρεύσεως, χρησιμοποιοεῖ δὲ τὰ περισσεύματα ὑπὲρ τοῦ καλλω-
 πισμοῦ τῶν δύο πόλεων καὶ τῆς μειώσεως τῶν βαρῶν τῶν φο-
 ρολογουμένων ἰδιοκτητῶν οἰκοδομῶν ; Ἄλλὰ θεωρεῖται ἴσως
 ὅτι οἱ ἰδιοκτῆται οἰκοδομῶν ἀρκετὰ θησαυρίζωσιν, ὡς δύναται
 νὰ ἐξαγάγῃ τις ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐκθέσει συγκρίσεως πρὸς τοὺς
 ἰδιοκτῆτας οἰκοδομῶν ἐν ἄλλαις Εὐρωπαϊκαῖς μεγαλοπόλεσι.
 Ἄλλ' οἱ εἰς τοιαῦτα συμπεράσματα καταλήγοντες λησμονοῦσιν
 ὅτι αἱ οἰκοδομαὶ τῶν δύο πόλεων κατὰ τὰ 90)οο δὲν ἀνήκου-
 σιν εἰμὴ κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας αὐτῶν, τοῦ ἐτέρου
 ἡμίσεως ἀνήκοντος εἰς τοὺς ἐνυποθήκους δανειστάς, ὁ δὲ φόρος
 τῶν οἰκοδομῶν κατὰ μέσον ὄρον 8 ο)ο μετὰ τοῦ ἤδη ἐπιβληθη-
 σομένου 4 ο)ο διὰ τὴν ὑδρευσιν καὶ τοὺς ὑπονόμους ὑπολογί-
 ζεται ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος εἰς τρόπον ὥστε εἶναι
 διπλάσιοι ἐπὶ τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος ἦται 24 ο)ο, χωρὶς νὰ
 ὑπολογίσωμεν τὰς ἐπισκευὰς καὶ τὰς ἀπωλείας ἐνοικίων ἕνεκα

τῆς ἐλλείψεως ἀποτελεσματικῆς προστασίας, ὥστε χωρὶς νὰ εἶναι τις ὑπερβολικὸς δύναται μετὰ βασιμότητος νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι διὰ τῆς φορολογίας, ἐπισκευῶν καὶ ἀπωλείας ἐνοικίων οἱ ἰδιοκτῆται τῶν οἰκοδομῶν τῶν δύο πόλεων στεροῦνται τοῦ 1)3 τοῦ εἰσοδήματος αὐτῶν. Καὶ εὐρίσκουσιν ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι βαρεῖα φορολογία, ὥστε νὰ γίνηται φροντίς νὰ ἀσφαλισθῶσι πλούσια κέρδη εἰς Ἑταιρείας! λησμονοῦντες προσέτι τὴν διαφορὰν τοῦ τόκου τῶν ἐνυποθήκων χρεῶν πρὸς τὸν ἀλλαχοῦ κρατοῦντα καὶ προσέτι, ὅτι πᾶσαι αἱ πρωτεύουσαι διεμορφώθησαν διὰ μεγάλων δαπανῶν τῶν Κρατῶν καὶ βοηθοῦνται ὑπ' αὐτῶ δι' ἰδιαιτέρων γυνναίων ἐπιχορηγήσεων. Ὅτι τὰ κέρδη ἐκ τῆς ὑδρεύσεως θὰ εἶναι μεγάλα δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, διότι ἐὰν εὐλόγως ὑπολογίζεται ὁ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν διπλασιασμὸς τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ συνυπολογισθῆ ὁ διπλασιασμὸς τῶν ἐκ τοῦ φόρου τοῦ ὕδατος εἰσπράξεων, ἧτοι ἀντὶ τῶν ὑπολογιζομένων ἐν ἀρχῇ δρ. 2,685,000 ὅταν διπλασιασθῆ ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο πόλεων ἐντὸς 15—20 ἐτῶν θὰ ἔχωμεν εἰσπράξεις δραχ. 5,370,000 ἐνῶ τὰ ἐξόδα θὰ μείνωσι σχεδὸν τὰ αὐτά, ἐλάχιστον ἀυξηθησόμενα, ἐκ δραχμῶν 3,400,000 ἅτινα οὐδέποτε θὰ ὑπερβῶσι τὰ 4,000,000 δραχ. καὶ οὕτω θὰ ἀπ μένη καθαρὸν κέρδος 2,000,000 περίπου ἑκατομμυρίων (1,970,000 διὰ τὴν ἀκρίθειαν) ἢ δρ. 1,370,000 διὰ τὴν περίστασιν τῆς τυχόν ἀυξήσεως τῶν ἐξόδων, ὅπερ περὶ σσευμα θὰ ἀυξάνη προϊόντος τοῦ χρόνου ἐνόσω θὰ μεγαθύνονται αἱ δύο πόλεις· καὶ ὅταν ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν φθάσῃ μετὰ 50 ἔτη εἰς 1,000,000 κατοίκους θὰ ἀνέλθῃ εἰς 4,000,000 δρ., τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ σχεδὸν 40 ο)ο, θὰ ἀπολαμβάνη μακαρίως ἢ Ἑταιρεία ἐπὶ ἑβδομήκοντα ὀλόκληρα ἔτη! ἧτοι ἀπὸ τοῦ 15ου ἔτους θὰ ἀπολαμβάνη 800,000 δρ. κατ' ἔτος ἀπὸ δὲ τοῦ 50ου ἔτους μέχρι τοῦ 70ου 1,600,000 δρ. κατ' ἔτος καὶ ταύτας διαρκῶς ἀυξανόμενας ἐφ' ὅσον θὰ ἐξακολουθῆ ἢ

αὔξησις τῶν πόλεων, ἐκτὸς ἐννοεῖται τοῦ τόκου ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου της πρὸς 7 ο)ο.

Συμπεραίνων, κύριοι, νομίζω ὅτι τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον πρέπει νὰ ἐκφράσῃ εὐχὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ὅπως ἐν τῇ ἀγαθῇ μερίμνῃ της περὶ τῆς ὑδρεύσεως καὶ ὑγιεινῆς τῶν δύο πρωτευσῶν πόλεων τοῦ Κράτους, συμμετάσχῃ καὶ ὕλικῶς πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος, προβῆ δὲ εἰς τὴν σύναψιν δανείου διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, μετὰ τὴν συντέλεσιν τῶν ὁποίων ἀναθέσῃ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν εἴτε εἰς τοὺς Δήμους, εἴτε εἰς εἰδικὴν δημιουργουμένην ὑπηρεσίαν εἰς ἣν νὰ ἀντιπροσωπεύωνται τό τε Δημόσιον καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι Δήμοι, ἀποφεύγον μὲ πᾶσαν θυσίαν τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς ἑταιρείαν κερδοσκοπικὴν. Ἐχομεν ἀρκετὴν πείραν τῶν τοιούτων μονοπωλιακῶν Ἑταιρειῶν. Ἄν διὰ τὴν Ἑταιρείαν τοῦ Ἀερίφωτος ἥτις παρέχει τὸν φωτισμὸν οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς ἀλλὰ προαιρετικῶς, ἔχομεν τόσα δεδικαιολογημένα παράπονα καὶ διαμαρτυρίας τῶν φωτιζομένων, ἐπαναλαμβάνω οὐχὶ ὑποχρεωτικῶς, δύνασθε νὰ φαντασθῆτε τί θὰ συμβῆ ὅταν προστεθῆ ἡ Ἑταιρεία μονοπωλιακῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδρεύσεως.

Ἄλλ' ἐπιτρέψατε νὰ ἐπανέλθω, πρὶν καταστρέψω τὸν λόγον, εἰς τὸν κύριον θέμα τὸ ὁποῖον ἔθιξα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ ἀναγκαιούντος διὰ τὴν ὑδρευσιν τῶν δύο πόλεων ὕδατος, ὅπερ ὡς εἶπον κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς δεόν νὰ ὑποχρεωθῆ νὰ παρέχῃ ἡ ἀνάδοχος Ἑταιρεία, ἐξ οὗ ἠδύνατο ἴσως νὰ δικαιολογηθῆ ἡ μεσολάβησις Ἑταιρείας ἐγγυωμένης τοῦτο. Ἀλλὰ τοῦτο θέλει δυσχεράνει τὸν διαγωνισμὸν διότι ὁ ἐργολάβος ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἔργων, ἐὰν ἔχῃ ἀμφίβολον τὴν ἐπάρκειαν τῶν πηγῶν, ἅς θὰ μεταφέρῃ, θὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ προϋπολογίσῃ δαπάνας ἀγνώστους πρὸς ἀνεύρεσιν ἄλλου ὕδατος ὅπως συμπληρώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν τῶν 1,000 λιτρῶν κατὰ δευτερόλεπτον καὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιπτώσει θὰ συνάψῃ τυχηρὰν σύμβασιν ἐλπίδος, μὴ δυ-

νάμενος νὰ προῖδῃ ποίας καὶ πόσας δαπάνας θὰ ἀπαιτήσῃ ἢ ἀνεύρεσις νέων ὑδάτων. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι ὠρισμένως πρέπει νὰ ἐκτεθῆ εἰς δημοπρασίαν ἢ κατασκευὴ ὑδραγωγείου τῆς ὑπαρχούσης ποσότητος ὕδατος ὠρισμένων πηγῶν, καὶ ἐν ἣ περιπτώσει τοῦτο δὲν ἐπαρκῆ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πόλεως μετὰ πενήτηντα ἔτη, δύνανται νὰ ἐπιβαρυνθῶσι αἱ μεταγενέστεραι γενεαὶ διὰ τὰς δαπάνας τῆς μεταφορᾶς ὑδάτων καὶ ἄλλων πηγῶν, διότι δὲν εἶνε δίκαιον ἢ παροῦσα γενεὰ νὰ ἀναλάβῃ ὅλα τὰ βάρη τῶν μελλουσῶν τοιούτων.

Αὐτὰ εἶχον νὰ εἶπω γενικῶς ἐπὶ τοῦ θέματος, καίτοι ἠδυνάμην νὰ ἐκταθῶ καὶ ἐπὶ ἄλλων λεπτομερειῶν. Ἄλλ' ἐπὶ τούτων ἠσχολήθη καὶ ὁ Κτηματικὸς Σύλλογος Ἀθηνῶν δι' ἀξιολόγου ὑπομνήματος περιέχοντος πολλὰς παρατηρήσεις, ὧν τινες καὶ ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, τῆς ἐπεξεργασθείσης τὸ νομοσχέδιον. Ἡμεῖς, καὶ ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Δήμου καὶ ὡς δημόται διακαῶς ἐπιθυμοῦμεν τὴν ταχεῖαν καὶ ὀριστικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς ὑδρεύσεως τῆς πόλεως, καὶ προθύμως ὑποβαλλόμεθα εἰς βάρη, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι δικαιούμεθα νὰ ὑποβάλωμεν τὰς παρατηρήσεις μας καὶ νὰ ἀπαιτήσωμεν ὅπως τὰ βάρη εἶνε κοινὰ δι' ὅλους τοὺς ὠφελουμένους, ὅπως καὶ τὰ κέρδη. Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διαπνεομένη πόθου, θέλει λάβει ταύτας ὑπ' ὄψει καὶ δὲν θέλει παρίδει τὰ δίκαια τοῦ Δήμου καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν οἰκοδομῶν. Ὑπὸ τοιαύτας ἰδέας προτείνω ὅπως τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ψηφίσῃ εὐχὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως καὶ τὸ Δημόσιον συμμετάσχῃ εἰς τὰ βάρη τῆς ὑδρεύσεως, ἐκτελοῦν δὲ τὰ ἔργα διὰ δημοπρασίας καὶ διὰ συνάψεως δανείου, ἐμπιστευθῆ τὴν διαχείρισιν τῆς λειτουργίας τῆς ὑδρεύσεως καὶ τῶν ὑπονόμων εἰς τοὺς δύο Δήμους, εἰς οὓς φυσικῶς ἀνήκει αὕτη, ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτῶν καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν οἰκοδομῶν, λαμβάνουσα ἐν ἀνάγκῃ πάντα τὰ ἐπιβαλλόμενα μέτρα

πρὸς ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν αὐτῶν. Τὸ ὑδραγωγεῖον καὶ αἱ λοιπαὶ ἐγκαταστάσεις τοῦ Δήμου νὰ μείνωσιν ὡς κτήσις αὐτοῦ καὶ ὁ συναγωνισμὸς νὰ γίνῃ τόσον ἐπὶ τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ παραχωρηθησομένου εἰς τοὺς καταναλωτὰς ὕδατος. Οὕτω πράττουσα θέλει ἀποδώσει ἐκάστῳ τὸ ἀνήκον. Τὸ εὐχομαι καὶ τὸ ἐλπίζω.

Ἀγόρευσις τοῦ Δημοτ. Συμβούλου κ. Ἰω. Βλαβιανοῦ

Ἐγώ, κύριοι συνάδελφοι καὶ κύριε Δήμαρχε, δὲν εὗρισκω ὅτι ὁ κ. Ἰπουργὸς καὶ ἡ ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπὴ ἐστηρίχθη ἐπὶ ὑγιῶν βάσεων καὶ ἐμελέτησε σοβαρῶς τὰ ζητήματα διὰ τὴν ὕδρευσιν τῆς πόλεως καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑπονόμων. Μελετῶν τὰ ἀποσταλέντα μοι περὶ τοῦ ζητήματος ἔντυπα, ἀνεῦρον πλείστας ὄσας ἀντιφάσεις καὶ ἀνακριθείας, περὶ ὧν οἱ ἀξιότιμοι προαγορεύσαντες ἀνέφερον καὶ ὁ κ. Δήμαρχος ἐν τῇ πραγματείᾳ του διαλαμβάνει.

Καὶ κατόπιν τῆς μελέτης μου ταύτης ἐγεννήθη ἐν ἐμοὶ ἡ μεγάλη ἀπορία πῶς ἐπερρίπτετο πάντοτε καθ' ἡμῶν ἡ ἀδικαιολόγητος μομφὴ ἐπὶ ἀνεπαρκείᾳ τόσον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἔργου τούτου, ὅταν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐντύποις ἐνυπάρχη ὁμολογία ἀνεπαρκείας αὐτῶν τούτων τῶν κατηγόρων ἡμῶν, ἀφοῦ καὶ οὗτοι, ἔχοντες ὅλα τὰ μέσα, ἃ ἡμεῖς, κηδεμονευόμενοι, ἐστερούμεθα, δὲν ἀνελάμβανον οὔτε τὸ ἐν νὰ ἐκτελέσωσι, οὔτε τὸ ἄλλο νὰ διαχειρίσωσι, ριπτόμενοι εἰς τὸ ἔλεος μιᾶς σχηματισθησομένης ἐταιρίας. Ποῖον λοιπὸν μοὶ ὑπελείπειο ἄλλο συμπέρασμα περὶ τῆς μομφῆς ταύτης καὶ ἐξ αὐτῆς, ἢ ὅτι τοῦτο ἦτον ἀναγκαῖα δικαιολογία, ὅπως

μὴ ἀναμιχθῆ ὁ Δῆμος εἰς τὸ τῆς ὑδρεύσεως ζήτημα, λόγῳ τοῦ ὅτι εἶχε πλήρεις καὶ ἀρτίας μελέτας περὶ τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, ἅτινα ἢ Τράπεζα διὰ τοῦ μηχανικοῦ κ. Κιντίζη ἀποκρούει, χωρὶς ὅμως νὰ παρασκευάζῃ πραγματικὰ ἐπιχειρήματα;

Καὶ ἔφθασα, κύριοι Συνάδελφοι, εἰς τὴν σκέψιν ταύτην, διότι οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ, ἀλλ' οὔτε εἰ μεμφόμενοι ἡμῶν, ὅτι πᾶσα δυνατὴ κατεβλήθη πάντοτε προσπάθεια πρὸς ὑδρευσιν τῆς πόλεως ἐκ μέρους τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς, ὡς δὲν εἶναι ἄγνωστον ὅτι καὶ διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου καὶ διὰ τῶν ἐργασιῶν εἰς θέσιν Κοκκιναρᾶ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπεδόθη ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν πλέον τῶν 20 ὀκάδων ἀντὶ τῶν 3 1)2 ὀκάδων, ὅπερ εἶχεν ἢ δεξαμενὴ ὅτε ἀνελάμβανε τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου, ὁ ἀξιότιμος κ. Δήμαρχος. Ἀλλὰ βέβαια τὰ ἀδύνατα δὲν ἦτο δυνατόν ὁ Δῆμος νὰ ἐπιχειρήσῃ. Ἄνευ πόρων ἐπαρκῶν αὐτὸς καὶ ἄνευ Κυβερνητικῆς ἀρωγῆς δὲν ἠδύνατο μόνος νὰ ἐπιλύσῃ τὸ τόσον σπουδαῖον καὶ τόσον δαπανηρὸν ἔργον.

Ἀλλὰ δὲν λησμονῶ, κύριοι, ὅτι ἐκ τοῦ τόπου ἡμῶν προῆλθε τὸ γνωμικὸν «ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων δύο πήρας φέρει», καὶ δὲν ἦτο δυνατόν εἰμὴ ν' ἀκούσωμεν τὴν μομφὴν ἐκείνην, ἣτις καὶ ἂν ἤρμοζεν εἰς ἡμᾶς δὲν φρονῶ ὅτι ἔπρεπε νὰ λεχθῆ καὶ μάλιστα νὰ γραφῆ, ὅταν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀντίληψιν καὶ κρίσιν τῶν πραγμάτων, οὐδεὶς δύναται νὰ θεωρηθῆ εἰς πλήρη ἐπάρκειαν, ὥστε νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ζητῆ οἷονεὶ λόγον παρὰ τοῦ ἄλλου διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκείας.

Ἀλλ' ἂν ἡμεῖς εἴμεθα ἀνεπαρκεῖς, διατί τὸ Κράτος δὲν ἀναλαμβάνει, ἂν μὴ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν, τοῦλάχιστον τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἔργου; Ἄν ἡμεῖς, ὡς λέγει ἢ ἐκ βουλευτῶν ἐπιτροπῆ, ὑπάρχη κίνδυνος νὰ διαιρέσωμεν εἰς εὐνοουμένους καὶ μὴ τοὺς ὑδρολήπτας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν μᾶς θεωροῦσιν ἱκανοὺς εἰς τοιαύτην διαχείρισιν, παραβλέποντες τὰ ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε διαχειρίσεως τοῦ Δημοτικοῦ φόρου καὶ λοιπὰ εὐάρεστα

ἀποτελέσματα, πῶς δὲν τὴν ἀναλαμβάνει τὸ Κράτος; ἢ μήπως θὰ χαρίζονται οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι καὶ οἱ ταμίαι του; ἢ μήπως θὰ ἦτο δύσκολον τὸ ἔργον τῆς βεβαιώσεως καὶ εἰσπράξεως τοῦ φόρου, ἀφοῦ βάσις εἶνε ἡ φορολογικὴ κλίμαξ τῶν οἰκοδομῶν, δι' ἧς καὶ φορολογικοὶ καὶ χρηματικοὶ τηροῦνται κατάλογοι καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ ὅλου συστήματος εἶναι συναφής;

Ἄλλ' ὄχι, κύριοι, δὲν εἶναι τοῦτο ἀκριβές, οὔτε λόγος περιποιήσεως πρὸς τὴν Τράπεζαν, οὔτε προεκλογικὸν πυροτέχνημα ἐσχεδιάσθη, διότι ἐκλογαὶ οὔτε κὰν ἐπέκειντο, οὔτε πρὸς ἀποτροπὴν σχεδιαζομένου τρόπου ὑδρεύσεως ἄλλοθεν καὶ ἄλλως ἐπενοήθησαν αἱ μελέται περὶ ὧν ὁ λόγος, ἐν αἷς αἱ καθ' ἡμῶν ἐκτοξευόμεναι μομφαί, ἀλλὰ ζήλος ὑπηρεσιακὸς καὶ πόθος διακαῆς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ τοιούτου μεγάλου σκοποῦ παρέρσυσεν ἅπαντας ἐκείνους μέχρι τοσούτου, ὥστε νὰ νομίσωσιν ὅτι ἔφθασαν εἰς τὴν λύσιν τοῦ περισπουδάστου ὄντως ζητήματος καὶ νὰ ψέξωσιν ἡμᾶς, διότι δὲν τὸ κατωρθώσαμεν ἐπὶ τόσον χρόνον καταγινομένοι.

Καὶ ἐρωτᾶται ἐπὶ τέλους: ὄντως ἔλυσαν τὸ ζήτημα ἔστω καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου; Οὐχί, κύριοι. Ὅσα ἀνέφερον οἱ προαγορεύσαντες συνάδελφοι εἶνε πολλοστὸν μέρος τῶν παρουσιαζομένων εἰς τὰς διαφόρους ἐκθέσεις κενῶν, μὴ δυναμένων ἐξ ὑστέρων νὰ συμπληρωθῶσιν, ἂν ὑπετίθετο ὅτι τὸ ἐκπονηθὲν νομοσχέδιον ἐλάμβανε σάρκα καὶ νόμον τοῦ Κράτους, καὶ διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι οὔτε ἡ παρούσα Σύνοδος τῆς Βουλῆς θὰ δυναθῆ ἀτυχῶς νὰ ἐπιλύσῃ τὸ ζήτημα παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν πάντων καὶ ἡμῶν πρὸ πάντων νὰ ἐπιτευχθῆ λύσις σοβαρὰ, καὶ ἀδιάφορον, ἂν τὰ ὕδατα Α ἢ τὰ ὕδατα Β προτιμηθῶσι, αἱ μελέται ἡμῶν ἢ αἱ μελέται τῆς Τραπεζῆς κριθῶσιν ἀρτιώτεροι.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς ταῦτα. Ὡς πρὸς τὸ ἀποβλέπον ὅμως τὸ εἰδικὸν σημεῖον τῆς προσβολῆς τῶν συμφερόντων τοῦ Δήμου διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς δημοτικῆς περιουσίας συνισταμέ-

νης εἰς ὑδραγωγεῖα δεξαμενὰς κλπ. ἔργα, ἀξίας πολλῶν ἑκατομμυρίων, καὶ ὡς πρὸς τὸ δημοτικὸν ὕδωρ, ὅπερ τὸ νομοσχέδιον προορίζει δι' ἀρδεύσεις, οὐδὲν ἄλλο ἔχω νὰ προσθέσω εἰς ὅσα οἱ προαγορευσάντες εἶπον, εἰ μὴ ὅτι ἰδιάζουσα ἐπιδεικνύεται ἀστοργία διὰ τὴν προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ Δήμου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν σαλεύεται αὐτὴ ὑπαρξίς τοῦ νομικοῦ αὐτοῦ προσώπου, ὅταν ἡ μὲν παρουσία αὐτοῦ αὕτη δίδεται εἰς τὴν Ἑταιρείαν, ὃ δὲ Δῆμος βαρύνεται δι' ὑποχρεώσεων ὑδρολήπτου διὰ τε τὸ κατάβρεγμα καὶ τὴν ὑδρευσιν τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ἃ συντηρεῖ, ἥτοι προὔπολογίζεται ἔτησίᾳ φορολογία τοῦ Δήμου 400,000 δραχμῶν, ὅλως ἀδικος καὶ καταστρεπτικῆς.

Προτείνω διὰ τοῦτο, καταλήγων κύριοι, ἵνα πλὴν τῶν προταθέντων ὑπὸ τῶν προαγορευσάντων συναδέλφων ἰδιαιτέρως διὰ δημοσιεύματος καταστῆ γνωστὸν εἰς τοὺς συνδημότας ἡμῶν α') ὅτι περὶ τῆς ὑδρεύσεως τῆς πόλεως ἐνδιαφέρεται ἡ Δημοτικὴ Ἀρχὴ πλείοτερον παντός, ἀδιαφοροῦσα διὰ τὴν προέλευσιν τῶν ὑδάτων, ἀφοῦ ἄλλοι τὴν εὐθύνην ταύτην ἀναλαμβάνουσιν β') ὅτι τὸ ὅλον ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐπιβαρυνόμενον Ταμεῖον τοῦ Δήμου διὰ διαφόρων φορολογιῶν, ἂν ἐπιβαρυνθῆ διὰ τοῦ προσθέτου φόρου τῆς ὑδροληψίας διὰ κατάβρεγμα κλπ. θὰ περιέλθῃ εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἐκτελέσῃ τοῦ λοιποῦ ἔργα πρώτης ἀνάγκης διὰ τὴν υἰγείαν καὶ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως, ἥτις θέλει καταντήσῃ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐπαρχιακὴ πόλις ἀντὶ πρωτεύουσῃς τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Πρότασις τοῦ Δημάρχου

κ. Σπ. Μερκούρη

Δήμαρχος.— Τὰς ἀγορεύσεις ταύτας τῶν κυρίων Συμβούλων ἐπὶ τοῦ ἀπασχολήσαντος ἡμᾶς ἀπόψε ζητήματος προ-

τείνω νὰ ἐκδώσωμεν εἰς ἰδιαιτέρον τεῦχος, τὸ ὁποῖον ἐν εἴδει ὑπομνήματος νὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν μετὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου, αἱ ὁποῖαι θὰ διατυπωθοῦν ἐν εἴδει ψηφίσματος, περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν δέον νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ λύσις τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος, χωρὶς νὰ παραβλάπτωνται τὰ συμφέροντα τοῦ Δήμου. Τὴν ὑποβολὴν τοῦ νέου τούτου ὑπομνήματος θεωρῶ ἀπαραίτητον, διότι δι' αὐτοῦ θὰ καταδείξωμεν, ὅτι ὄχι μόνον δὲν ἐπιδιώκομεν τὴν παρακώλυσιν τῆς συντελέσεως τοῦ ἔργου, ἀλλὰ καὶ ἔχομεν καθ' ὁλοκληρίαν τὴν καλὴν πρόθεσιν νὰ ὑποβοηθήσωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν πλήρη ἐπιτυχίαν τῶν ἐνεργειῶν της.

Παρατηρήσεις τοῦ Δημοτ. Συμβούλου

κ. Δ. Ἡλιοπούλου

Δ. Ἡλιόπουλος.— Ἐγώ, κύριοι συνάδελφοι, δὲν παρευρισκόμην ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς συνεδριάσεως, συνεπῶς ἀγνοῶ ἐπὶ τίνων σημείων τῆς συμβάσεως πρόκειται νὰ φέρη παρατηρήσεις ἡ Δημοτικὴ Ἀρχή. Ἐὰν πρόκειται περὶ τῆς δημεύσεως τῆς δημοτικῆς περιουσίας καὶ περὶ τῆς ἐμεταλλεύσεως τοῦ ἔργου ὑπὸ τοῦ Δήμου εἶμαι σύμφωνος. Ἀλλ' ἐὰν θίγωνται καὶ ἄλλα ζητήματα, ἐγὼ δὲν ἔχω γνῶσιν τούτου, κατ' ἀκολουθίαν δὲ δὲν ἔμπορῶ καὶ νὰ δώσω ψῆφον ἀρνοῦμαι τοιαύτην.

Δήμαρχος.— Ἀλλ' εἰς τὸ ὑπόμνημα θὰ περιληφθοῦν αἱ ἀγορεύσεις τῶν ἀσχοληθέντων μετὰ τὸ ζήτημα συναδέλφων σας. Εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλωμεν τὰς ἀγορεύσεις;

Δ. Ἡλιόπουλος.— Πρόκειται ὅμως νὰ διατυπωθῆ καὶ ψήφισμα ἀποκρυσταλλοῦν τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις τοῦ

Συμβουλίου. Διὰ τοῦτο πρὸ παντὸς ἄλλου θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Πρόεδρον νὰ διατυπώσῃ τὸ ψήφισμα τοῦτο.

I. Σόλων (Πρόεδρος). Τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, καθὼς καὶ τὸ ψήφισμα θὰ ἐγκρίνωμεν ἀφοῦ διατυπωθῶν ὅπως πρέπει. Τότε δὲ δύνασθε νὰ φέρητε τὰς τυχόν παρατηρήσεις σας, ἂν δὲν συμφωνῆτε εἰς ὅλα.

Δήμαρχος. Κύριε Ἡλιόπουλε, τὰ πράγματα εἶνε σαφῆ: πρόκειται περὶ τῶν ἐξῆς: α) περὶ συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν δαπάνην· β') περὶ τῆς μὴ δημεύσεως τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου ἀνευ ἀνταλλάγματος· γ') περὶ τῆς παροχῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὸν Δῆμον· δ') ὁ συναγωνισμὸς νὰ γίνῃ τόσον ἐπὶ τῆς προϋπολογισθείσης δαπάνης, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς τιμῆς τοῦ παραχωρηθησομένου εἰς τοὺς καταναλωτὰς ὕδατος.

A. Ἡλιόπουλος.—Ἐκτὸς τοῦ πρώτου σημείου, τῆς συμμετοχῆς τοῦ Δημοσίου εἰς τὴν δαπάνην, τὸ ὅποιον δὲν δέχομαι, ἐπὶ τῶν ἄλλων εἶμαι σύμφωνος.

X. Βουρονάζος. Μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τῶν κυρίων συναδέλφων, τῶν ὁμιλησάντων ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ὅπερ ἀπησχόλησε τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τοῦ Συμβουλίου μας, νομίζω ὅτι οὐδεμία πρέπει νὰ ὑπάρξῃ ἀντίρρησης, ὅπως οἱ ἀναπτυχθέντες ἐνταῦθα λόγοι περιληφθῶσιν ἐν ὑπομνήματι, ἐπιδοθησομένῳ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐκ μέρους τοῦ Δήμου, ἀφοῦ μάλιστα τὰ πρακτικὰ ταῦτα θ' ἀναγνωσθῶσι κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν καὶ θὰ τύχωσι τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Συμβουλίου.

Τ Ο Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α Τ Ο Υ Δ Η Μ Ο Τ Ι Κ Ο Υ Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ι Ο Υ

Τ Ο Δ Η Μ Ο Τ Ι Κ Ο Ν Σ Υ Μ Β Ο Υ Λ Ι Ο Ν

Ἀκοῦσαν τοῦ Δημάρχου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος ἀγορευσάντων Συμβούλων, παραδεχόμενον τὰς ὑπ' αὐτῶν ἀναπτυχθείσας γνώμας, θεωροῦν ἀναγκαιοτάτην καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν Δήμων καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῶν καταναλωτῶν τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἔργου ὑπὸ τῶν δύο Δήμων Ἀθηναίων καὶ Πειραιέων καὶ ἐλπίζον ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην,

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

Ὑποβάλλει πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὴν εὐχὴν, ὅπως εἰς τὴν δαπάνην διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων πρὸς ὕδρευσιν τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς συμμετάσχη καὶ τὸ Δημόσιον, ὑποβάλλει δὲ καὶ θερμὴν πρὸς αὐτὴν παράκλησιν νὰ παραχωρηθῇ ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ἔργου εἰς τοὺς Δήμους Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς, ἕκαστον ἐντὸς τῆς περιφερείας του.

Κατόπιν τούτων τὸ Συμβούλιον ἀποδέχεται ὁμοφώνως τὴν πρότασιν τοῦ κ. Δημάρχου περὶ ἐκτυπώσεως τῶν πρακτικῶν εἰς τεῦχος, ὅπερ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Βουλὴν ὡς ὑπόμνημα τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς, καὶ τὴν ἐτέραν πρότασιν του, ἵνα ὁ Δήμαρχος μετὰ τοῦ Συμβουλίου παρουσιασθοῦν πρὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἐξεχόντων Βουλευτῶν διὰ νὰ ἐκθέσουν καὶ διὰ ζώσης τὸ δίκαιον τοῦ Δήμου.